

JAAR
VERSLAG

2017

VBT MISSIE

Het VBT vertegenwoordigt en behartigt, op zowel nationaal als internationaal vlak, de belangen van de Belgische producentencoöperaties in de sector groenten en fruit. Het werkt daar waar nodig samen met andere organisaties, federaties of betrokken stakeholders. Tevens biedt het VBT haar leden een platform aan voor overleg en uitwisseling. Verder verstrekt het sectorrelevante informatie aan haar leden en kan het in welbepaalde domeinen optreden als dienstverlener.

Verantwoordelijke uitgever: P. Appeltans - Tiensevest 136 - 3000 Leuven

De foto's in deze publicatie zijn beschikbaar gesteld door onder andere de VLAM en Lava.

Inhoud

WOORD VOORAF.....	5
VBT-LEDEN.....	7
1. LEDEN.....	7
2. AANVOER EN OMZET.....	8
VBT ORGANISATIE.....	19
3. BESTUURSORGANEN.....	19
4. WERKGROEPEN.....	19
5. EXTERNE VERTEGENWOORDIGINGEN.....	20
VBT-ACTIVITEITEN.....	23
6. GEMEENSCHAPPELIJKE MARKTORDENING.....	23
7. EXPORT DERDE LANDEN.....	25
8. RESPONSIBLY FRESH.....	33
9. BEHEER EN COÖRDINATIE STATISTIEK.....	34
10. SIMULTAANVERKOOP.....	36
11. LOGISTIEK EN VERPAKKING.....	37
12. KWALITEITSSYSTEMEN.....	39
13. PRODUCTKWALITEIT EN -BEWAKING.....	42
14. PROMOTIE.....	43
15. ONDERZOEK.....	46

Woord vooraf

In 2017 bedroeg de totale productomzet van alle bij het VBT aangesloten veilingen € 944,1 miljoen. De omzet van groenten was vrijwel dezelfde als in 2016. In de fruitsector was er een beperkte stijging. Het afgelopen jaar zal vooral herinnerd worden als een jaar van grillige weersomstandigheden: de droogte in het eerste semester, de late lentevorst in april, een hittegolf in juni, een matige zomer, hoogzomers weer midden oktober en een bijzonder sombere maand december. Dit betekende voor heel wat fruit- en groentesoorten een zeer wispelturig jaar op het vlak van aanvoer, afzet en prijsvorming.

De Europese Commissie lanceerde in februari een publieke consultatie over de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Hoewel deze consultatie focuste op de hoofdlijnen, zonder in te gaan op de verschillende sectoren, achtte het VBT het zinvol een visietekst op te maken over de toekomst van het specifiek regime voor groenten en fruit. Het VBT bracht hiertoe vertegenwoordigers van de coöperatieve afzetstructuren uit de belangrijkste groenten- en fruitproducerende landen samen om tot een gemeenschappelijk standpunt te komen. Eveneens werd een actieplan opgemaakt om deze visie uit te dragen. Met succes! Hoewel de mededeling van de Europese Commissie over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2020 horizontaal van aard was, en er niet gesproken werd over sectorspecifieke maatregelen, verwezen bepaalde passages toch duidelijk naar erkende producentenorganisaties en hun positieve rol in de marktwerking.

Ook in 2017 bleef het VBT actief inzetten op het bewerken van bestaande en het aanboren van nieuwe exportmarkten. De exportfocus op een diversiteit van product-landcombinaties is een must voor de duurzame ontwikkeling van de Belgische groente- en fruitsector. Het VBT volgde de evoluties in product-technische, logistieke en handelsvoorwaarden. Voor het verkrijgen van markttoegang werd nauw en succesvol samengewerkt met het FAVV.

Het VBT behartigde de belangen van de coöperatief georganiseerde telers om te komen tot enerzijds relevante en anderzijds haalbare en betaalbare kwaliteitssystemen. GLOBALG.A.P., de internationale standaard voor de fruit- en groenteproduktie, biedt naast haar klassieke standaard, met focus op voedselveiligheid, aan retailers ook de mogelijkheid om via een specifieke GRASP-module hun leveranciers te beoordelen inzake 'Risk Assessment on Social Practice'. Hoewel de relevantie voor België, omwille van een duidelijke arbeids- en sociale wetgeving en inspectie, in vraag gesteld kan worden, heeft het VBT in 2017 een Belgische interpretatie en alternatieve toepassing uitgewerkt. Via een pilootproject kan, voor telers aangesloten bij de VBT-veilingen, op een minder belastende en goedkopere manier voorzien worden in dergelijk assessment. Nog maar eens een voorbeeld dat coöperatief samenwerken loont.

Uiteraard was er eveneens de zorg voor de nodige prijstransparantie via de VBT-database, de aandacht voor verpakkingsgerelateerde items, de betrokkenheid bij onderzoek ten behoeve van de sector en het engagement inzake generieke promotie via de VLAM. Ook werd verdergewerkt aan Responsibly Fresh, het collectief duurzaamheidsproject van het VBT en haar leden.

We wensen u veel leesplezier,

Rita Demaré
Voorzitter

Philippe Appeltans
Algemeen secretaris

VBT-LEDEN

1. LEDEN

Belgische Fruitveiling (BFV)

Voorzitter, E. Champagne - *Directeur*, F. Lowette

Montenakenweg 82, B - 3800 SINT-TRUIDEN

Tel. 011/69 34 11 - Fax 011/68 54 60

E-mail bfv@bfv.be - www.bfv.be

site BFV - Noord

Tongersesteenweg 152, B - 3800 SINT-TRUIDEN

Tel. 011/68 34 11 - Fax 011/68 54 60

afd. Glabbeek

Craenenbroekstraat 30, B - 3380 GLABBEK

Tel. 011/69 35 60 - Fax 016/77 79 69

afd. Vrasene

Provinciale baan 46, B - 9120 VRASENE

Tel. 011/69 35 40

BelOrta

Voorzitter, L. Baestaens - *Directeur*, C. De Pooter, F. Fontaine

Mechelsesteenweg 120, B - 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER

Tel. 015/55 11 11 - Fax 015/55 06 01

E-mail info@belorta.be - www.belorta.be

afd. Borgloon

Kernielerweg 59, B - 3840 BORGLOON

Tel. 012/67 01 00 - Fax 012/74 50 71

afd. Zellik

Z.4 Broekooi 100, B - 1730 ASSE

Tel. 02/481 08 88 - Fax 02/481 08 87

Coöperatie Hoogstraten

Voorzitter, D. Van den Plas - *Directeur*, G. Opdekamp

Loenhoutseweg 59, B - 2320 HOOGSTRATEN

Tel. 03/340 02 11 - Fax 03/314 78 44

E-mail info@hoogstraten.eu - www.hoogstraten.eu

European Fruit Co-operation (EFC)

Voorzitter, S. Kruiper - *Directeur*, I. Hayen

Kernielerweg 59, B - 3840 BORGLOON

Tel. 012/33 99 00 - Fax 011/67 27 76

E-mail info@efcfruit.com - www.efcfruit.com

Groupement des Producteurs Horticoles Namurois

Voorzitter, C. Willemart - *Directeur*, C. Mathieu

Rue de la 1ère Armée Américaine 165, B - 5100 WEPION

Tel. 081/46 11 28 - Fax 081/46 11 27

E-mail info@crieedewepion.be - www.crieeauxfraises.be

Ingro

Voorzitter, B. Verhelle - *Directeur*, H. Dhuyvetter

Diksmuidsesteenweg 329 B, B - 8800 ROESELARE

Tel. 051/26 01 10 - Fax 051/20 76 16

E-mail info@ingrocvba.be - www.ingrocvba.be

Lava

Voorzitter, F. De Weerdt - *Directeur*, M. De Moor

Leuvensesteenweg 130 A, B - 3191 HEVER

Tel. 015/50 42 50 - Fax 015/50 42 60

E-mail lava@lava.be - www.lava.be

Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)

Voorzitter, J. Janssens - *Directeur*, W. Jeurissen

Industrieweg 1035, B - 3540 HERK-DE-STAD

Tel. 013/55 54 08 - Fax 013/55 46 45

E-mail info@ltv.be - www.ltv.be

REO Veiling

Voorzitter, R. Demaré - *Directeur*, P. Demyttenaere

Oostnieuwkerksesteenweg 101, B - 8800 ROESELARE

Tel. 051/23 12 11 - Fax 051/23 12 89

E-mail info@reo.be - www.reo.be

Toestand op 31 december 2017

2. AANVOER EN OMZET

Omzet VBT-veilingen

In 2017 bedroeg de globale productomzet van alle bij het VBT aangesloten veilingen € 944,1 miljoen. Dit betekent een lichte stijging ten opzichte van 2015 (+1,9%) en 2014 (+2,4%).

De omzet van alle groenten tezamen was in 2017 vrijwel gelijkaardig aan deze in 2016. Er werd een minieme stijging van minder dan 1% genoteerd. In de fruitsector steeg de omzet in 2017 met 3,6% tegenover 2016.

2017 werd gekenmerkt door droogte in het eerste semester, late lentevorst in april, een

hittegolf in juni, hoogzomers weer midden oktober en een bijzonder sombere maand december. Deze extreme weersomstandigheden hebben geleid tot een grillig jaar op het vlak van aanvoer, afzet en prijsvorming.

Tabel 1: Omzet VBT-veilingen per deelsector - 2012-2017

€ 1.000	Groenten	Fruit	Totaal
2012	522.809	269.338	792.147
2013	501.231	299.400	800.631
2014	484.139	321.697	805.836
2015	582.140	339.705	921.845
2016	592.295	334.080	926.375
2017	598.003	346.054	944.057

BelOrta sloot 2017 af met een productomzet van € 420,7 miljoen, wat een toename van 5% betekent ten opzichte van 2016 en van 7% tegenover 2015.

De omzet van groenten lag in 2017 in dezelfde lijn als deze in 2016. Het belangrijkste product op BelOrta, tomaten, werd bijna 6% meer aangevoerd in 2017 dan in 2016 tegen een betere prijs (+5%) wat resulteerde in een omzetstijging van 11%. De omzet van witloof en komkommers daarentegen, daalde respectievelijk met bijna 5% en ruim 31%. Beide producten werden in 2017 ongeveer 4% minder aangevoerd dan in 2016. Witloof werd in 2017 gemiddeld aan een gelijkaardige prijs verkocht dan in 2016, terwijl de prijs van komkommers doorheen het ganse jaar ondermaats was door een overaanbod in Europa. De hogere middenprijs van sla (+8%) compenseerde de lagere aanvoer (-7%) in 2017 wat leidde tot eenzelfde omzet als in 2016. De omzet van paprika steeg in 2017 met bijna 8% in vergelijking met 2016. De hogere aanvoer (+27%) door areaaltoename wist de lagere middenprijs (-15%) om te buigen naar een omzetstijging. De prijs stond mede onder druk ten gevolge van een grote Europese areaaluitbreiding (voornamelijk in Spanje en Nederland).

De omzet van fruit steeg in 2017 met 20% ten opzichte van 2016. De areaaluitbreiding van zowel hardfruit als aardbeien zorgde ervoor dat het aandeel fruit binnen de veiling steeg naar 25%. De welgekomen betere prijsvorming in 2017 van hardfruit resulteerde in een omzetstijging van 34%. Bij aardbeien beïnvloedde de hogere aanvoer de omzet positief (+13%). Als grootste veiling voor houtig kleinfruit wist BelOrta ook hier een omzetstijging van 13% te realiseren in 2017.

Coöperatie Hoogstraten bleef ook in 2017 in stijgende lijn evolueren. Met een productomzet van € 232,1 miljoen werd een toename genoteerd van 6% ten opzichte van 2016 en van 8% tegenover 2015.

Bij tomaten is de omzetstijging van bijna 21% toe te schrijven aan de hogere aanvoer (+7%) in combinatie met de gunstigere prijsvorming (+13%). De middenprijs van paprika daarentegen, lag in 2017 bijna 14% lager dan in 2016 en resulteerde omwille van de gelijkaardige aanvoer in een omzetsdaling van 14%.

Bij aardbeien zorgde het toegenomen volume, samen met een goede prijsvorming (met uitzondering van de prijzen in het najaar), ervoor dat Coöperatie Hoogstraten, als grootste zachtfruitveiling, hiervoor een omzetstijging kon realiseren van bijna 3%.

De **REO Veiling** noteerde in 2017 een productomzet van € 175,3 miljoen wat duidt op een lichte omzetsdaling van 1% ten opzichte van 2016, maar een omzetstijging van 6% tegenover 2015.

Bij tomaten kon in 2017 de betere middenprijs (+7%) de afgenomen aanvoer (-5%) compenseren met een lichte omzetstijging (+1%) tot gevolg. Als grootste preiveiling had de REO Veiling in de tweede jaarhelft te kampen met een moeizame prijsvorming. Dankzij de goede prijzen in de eerste maanden kon, ondanks het lagere volume (-7%), de omzetsdaling van prei beperkt worden tot 3%. Bij sla kon de betere middenprijs de lagere aanvoer ombuigen naar een omzetstijging (+4%). Champignons en witloof daarentegen, werden in 2017 minder aangevoerd dan in 2016 tegen een licht mindere prijs met een omzetsdaling als resultaat.

De aanvoer van aardbeien steeg fors in 2017 (+18%) omwille van het groeiende areaal. Dit maakt van aardbeien het derde belangrijkste product op de veiling in 2017.

De **Belgische Fruitveiling** kende, na drie opeenvolgende jaren met een gelijkaardige omzet, een omzetstijging van bijna 11% in 2017. De productomzet bedroeg € 103,9 miljoen en overschrijdt hiermee opnieuw de kaap van 100 miljoen.

De omzet van peren nam in 2017 toe met 16% ten opzichte van 2016. In 2017 werden minder peren aangevoerd (-11%) tegen een betere prijs (+31%) dan in 2016. De productie van appels werd zwaar getroffen door de late lentenachtvorst met een gedaalde aanvoer van 38% tot gevolg. De welgekomen gunstige prijszetting tijdens de tweede jaarhelft zorgde in 2017 voor een gelijkaardige appelomzet als in 2016. Het aardbeiseizoen verliep zeer grillig, maar de verhoogde aanvoer kon de lagere middenprijs goedmaken met een omzetstijging van bijna 10% als resultaat. De

Tabel 2: Omzet VBT-veilingen per deelsector - 2017

€	Groenten	Fruit	Totaal
BelOrta	311.654.480	109.058.945	420.713.425
BFV	248.743	103.603.038	103.851.781
Coöperatie Hoogstraten	128.961.257	103.175.757	232.137.014
Criée de Wépion	0	832.352	832.352
LTV	1.739.214	9.522.913	11.262.127
REO Veiling	155.399.459	19.860.598	175.260.057
Totaal	598.003.153	346.053.603	944.056.756

Tabel 3: Omzet VBT-veilingen - 2016 & 2017

€	2016	2017	2017/2016 %
BelOrta	400.353.147	420.713.425	+5,1
BFV	93.822.196	103.851.781	+10,7
Coöperatie Hoogstraten	218.653.076	232.137.014	+6,2
Criée de Wépion	969.970	832.352	-14,2
LTV	7.251.756	11.262.127	+55,3
REO Veiling	177.236.109	175.260.057	-1,1
Totaal	926.374.624	944.056.756	+1,9

slechte weersomstandigheden leidden voor kersen tot een sterk verlaagd volume en bijgevolg een omzetsdaling van 4%. Ondanks de klimatologische tegenslagen met een lagere aanvoer tot gevolg kende het houtig kleinfruit een gunstig jaar en lag de omzet ruim een kwart hoger dan in 2016.

De **Limborgse Tuinbouwveiling** realiseerde in 2017 een productomzet van ruim € 11,3 miljoen wat een sterke omzetstijging betekent van 55% ten opzichte van 2016 en van 64% tegenover 2015.

Bijna 85% van de totale productomzet werd gerealiseerd door fruit. Ondanks de lagere aanvoer van hardfruit in 2017, steeg de omzet van peren met 36% en die van appels met 39%. Aardbeien kenden een omzettoename van 63% ten gevolge van een sterk verhoogde aanvoer (+69%). Het kleinere aandeel groenten betreft voornamelijk sla.

De Waalse aardbeiveiling **Criée de Wépion** realiseerde in 2017 een productomzet van ruim € 830.000. Dit betekent een omzetsdaling van 14% in vergelijking met 2016 en bijna een halvering ten opzichte van 2015.

Naast de klassieke veilingen is ook **Ingro**, een producentenorganisatie voor industriegroentetelers, lid van het VBT. Ingro sloot 2017 af met een Waarde Verkochte Productie van € 97,5 miljoen. De groeiomstandigheden in 2017 waren enerzijds moeilijk in de lente door de droogte, maar anderzijds uitermate gunstig in het najaar. Dit resulteerde in de hoogste omzet sinds de oprichting 13 jaar geleden. De belangrijkste producten blijven bloemkool, spruitkool, prei, bonen en wortelen.

Aanvoer en omzet producten

De productie evenals de vermarkting van onze groenten en fruit werden in 2017 sterk beïnvloed door klimatologische omstandigheden.

In de groentesector hadden de extremen in het weer een grote impact op de productie- en oogstomstandigheden, zowel op nationaal als op internationaal niveau. Bovendien speelt het weer een bepalende rol in de consumptie en bijgevolg de prijsvorming van groenten.

Januari was koud met zeer strenge vorst, maar de zon scheen abnormaal veel. Door de slechte weersomstandigheden in Spanje startten glasnooten het jaar met een uitstekende prijsvorming. De vorst in januari en de hevige regen begin februari bemoeilijkten het rooien van openluchtgroenten, prei in het bijzonder, wat resulteerde in goede prijzen. Witloof noteerde eveneens goede prijzen in de eerste twee maanden, en dit door de kleinere producties, zowel in België als in Nederland en Frankrijk.

In februari werden op korte tijd grote temperatuurschommelingen genoteerd, maar de winter keerde niet terug. In maart zette het zachte weer zich verder. Dit leidde tot een productie-explosie van asperges in maart en april met slechte prijzen tot gevolg.

April daarentegen, kende een lange, koele periode. Door de koude gecombineerd met de droogte, groeide volgrondbloemkool moeizaam en werd de oogst van bepaalde slasoorten getroffen. Vanaf april had de Belgische markt bovendien te kampen met meer importproduct omwille van de uitgestelde oogst van het Zuiden. Hierdoor kwamen de prijzen van verscheidene groentesoorten sterk onder druk te staan. Bladgewassen, zoals sla, en courgettes noteerden slechte prijzen.

Vanaf mei stond ook de prijsvorming van komkommers onder constante druk door het overaanbod op de Europese markt. De markt van paprika was vlak in 2017, omwille van het stijgende paprika-areaal, vooral in Spanje en Nederland. Vanaf mei werden grote volumes verkocht aan te lage prijzen.

Het systematische neerslagtekort (eigenlijk al sinds de zomer van 2016) lag aan de basis van de droogte in het voorjaar, in juni en aan het begin van de zomer. De hittegolf in juni versterkte de droogte nog. Het acute watertekort en het verbod op irrigatie resulteerden in kurkdroke velden en uiterst moeilijke productie-omstandigheden. Voor openluchtgroenten resulteerde de droogte in een kleine oogst wat de prijsvorming ten goede kwam. Voor glasnooten leidde het warme weer tot een hoge productie wat de prijzen negatief bleef beïnvloeden. Voor witloof werden eveneens lage prijzen genoteerd in juni, en dit ten gevolge van de verminderde consumptie door de tropische temperaturen.

Juli en augustus waren iets minder zonnig dan gemiddeld en de extreme hitte bleef uit. Deze weersomstandigheden stimuleerden het verbruik van rauwkostgroenten echter niet met slechte prijzen tot gevolg.

September was ietwat koel, maar gaf als eerste maand van het jaar een normaal neerslagtotaal. Door de terugval in productie in Spanje en Italië herstelden de prijzen van tomaten zich. Ook aubergines hadden minder concurrentie en noteerden goede prijzen, ondanks de eigen hoge productie in het najaar. Oktober kende een hoog nazomerse

periode rond het midden van de maand. De natuur herstelde zich snel van de extreme droogte en er volgden uitzonderlijk gunstige groeiomstandigheden. Een acuut productietekort aan het begin van de zomer evolueerde naar massale overschotten. Ook in productieregio's zoals Portugal, Spanje, Polen, Italië en het Verenigd Koninkrijk was er een aanzienlijke productie. Bovendien had het zachte weer een sterke invloed op het consumptiegedrag wat niet bevorderlijk was voor de vraag. Dit resulteerde voor heel wat vollegrondsgroenten in een moeilijke prijsvorming in het najaar. De prijsvorming van courgettes daarentegen, was goed in het najaar in tegenstelling tot het dramatische voorjaar. De slechte teeltomstandigheden in Spanje zorgden ervoor dat hun courgettes later op de markt kwamen met minder prijsdruk als resultaat.

Door het natte weer in november en begin december verliep de oogst van vollegrondsgroenten, zoals prei, moeizaam, helaas met weinig positieve impact op de prijsvorming.

Het grillige weer in 2017 leidde voor de belangrijkste groentesoorten, aangevoerd op de VBT-veilingen en opgenomen in tabel 4, tot een omzetsdaling van ruim 4% in vergelijking met 2016.

Tomaten en prei realiseerden in 2017 een vergelijkbare omzet met deze van 2016. Bij tomaten was zowel het aangevoerde volume als de middenprijs quasi gelijkaardig aan 2016. Bij prei lag de aanvoer bijna 8% lager in 2017 dan in 2016. De gestegen middenprijs (+10%), voornamelijk gerealiseerd in het begin van het jaar, compenseerde hier de verlaagde aanvoer.

Paprika daarentegen, kende in 2017 een prijsvorming met weinig opflakkingen, voor de vier kleuren (geel, groen, oranje en rood). De prijzen lagen gemiddeld 14% lager dan in 2016. In combinatie met de gedaalde aanvoer van gele (-4%) en oranje (-8%) paprika, resulteerde dit in een omzetsdaling van respectievelijk 22% en 25% ten opzichte van 2016. Het licht verhoogde volume (+3%) van groene paprika in 2017 kon de slechte prijsvorming niet goedmaken, met een omzetverlies van 12% tot gevolg. Uitsluitend rode paprika realiseerde in 2017 een omzetsijging van 3% dankzij de sterk verhoogde aanvoer (+18%).

Komkommers kenden de sterkste omzetsdaling (-30%) bij de belangrijkste groentesoorten in 2017. De aanvoer was vergelijkbaar met deze in 2016, maar de prijs lag bijna 30% lager dan in 2016.

Witloof wist in 2017, ondanks de gelijkaardige middenprijs (-1%), de omzet van 2016 niet te evenaren. Door de lagere aanvoer (-3%) daalde de omzet in 2017 met bijna 5% ten opzichte van 2016.

Kropsla werd 3% minder aangevoerd in 2017 tegen een hogere middenprijs (+4%) dan in 2016, waardoor quasi dezelfde omzet gerealiseerd werd.

Ook in de fruitsector werd de productie en de prijsvorming beïnvloed door de weersomstandigheden en de internationale marktsituatie.

De beoordeling van het aardbeiseizoen in 2017 is sterk afhankelijk van de regio en de teeltwijze.

In maart maakte het aardbeiseizoen een erg sterke start, zowel qua productie als qua prijsvorming. De lentinachtvorst (19-20 april) en het droge en warme weer veroorzaakten voor de vollegrondsaardbeien daarentegen, een zeer grillig verloop van het seizoen. Daar was de start in mei ondermaats en werden lage prijzen genoteerd. Door de vrij lage aanvoer in de tweede helft van juni en in juli werd tegen een hogere prijs verhandeld. Relatieve schaarste in juli, bij ons maar ook elders, resulteerde in hoge prijzen. Half augustus kenden doordragers een grote, nogal late oogstpiek wat de prijsvorming negatief beïnvloedde. Vanaf half augustus tot half september kwamen de prijzen onder sterke druk te staan. Het najaar kende grotere producties waardoor de prijzen aan de lage kant lagen. Pas midden december verliep de prijsvorming opnieuw behoorlijk. Dankzij de hogere aanvoer (+8%) steeg, in 2017, de omzet van aardbeien met bijna 6%.

De afzet van peren verliep tijdens de eerste maanden van 2017 constant, met een goede verdeling over gans Europa. Vanaf april bemoeilijkte de import van overzeese peren een vlotte afzet. Ook ontstond prijsdruk ten gevolge van het duidelijk kwalitatieve onderscheid in zeer vroeg geplukte peren ten opzichte van later geplukte peren. De sterke prijsstijging in januari en de concurrentie van goedkopere peren uit het zuidelijk halfmond beperkten het exportvolume in de eerste jaarhelft. Ondanks het ruime aanbod zomerfruit ten gevolge van de zeer hoge temperaturen in mei en juni, verliep de prijsvorming aan het seizoeneinde 2016/2017 correct. In juni waren de perenstocks geruimd.

De perenoogst van seizoen 2017/2018 startte 14 dagen vroeger dan gemiddeld door klimatologische omstandigheden. In de winter was de temperatuur namelijk mild. Tijdens de bloei werden echter lage temperaturen genoteerd en was het meestal relatief droog. De vorst van de nacht van 19 op 20 april berokkende aan sommige percelen zware schade wat resulteerde in een slechte fruitzetting. De meeste telers konden door hun expertise en kennis van zaken het beperkt aantal vruchten op de bomen behouden en wisten de oogst van Conférence te redden (in tegenstelling tot deze van de meeste andere variëteiten). De koude vorstnachten en vooral de langdurige droogte beïnvloedden de maaddikte en veroorzaakten een kleinere vruchtmaat.

De verkoop verliep de eerste maanden van seizoen 2017/2018 goed. Tot het jaareinde lag de gemiddelde prijs hoger dan in 2016. In december stonden de kleinere maten echter onder een grotere prijsdruk. Door de hoge prijszetting van de dikkere maten, waarvan er een beperkter aanbod was, verliep de export stroever dan in dezelfde periode van vorig seizoen.

In 2017 werden bijna 16% minder peren aangevoerd dan in 2016. Dankzij de gestegen middenprijs (€ 0,585 in vergelijking met € 0,445) steeg de omzet met bijna 11%.

De afzet van appels verliep in de eerste drie maanden van 2017 vlot. De verkoop stagneerde echter vanaf april, omdat Polen zijn voorraden eindelijk op de markt bracht. Begin mei verbeterde de afzet geleidelijk aan. In juni werden opnieuw vlot aanzienlijke volumes geëxporteerd. Door de warme zomer en bijgevolg beperkte vraag en consumptie enerzijds, en de aanwezigheid van zomerfruit anderzijds, was er minder ruimte op de markt voor appel. Toch verliep

de ruiming gestaag en bleven de prijzen stabiel in seizoen 2016/2017. Na het duidelijk worden van de bijzonder kleine appeloogst van seizoen 2017/2018 verbeterde de industriesituatie sterk. De appel-verwerkende industrie probeerde nog voldoende reserves in te slaan wat resulteerde in een gunstige prijsvorming aan het seizoen einde 2016/2017.

Het nieuwe appelseizoen 2017/2018 werd zwaar getekend door de extreme weersomstandigheden. In de nacht van 19 op 20 april daalde de temperatuur op verschillende plaatsen onder het vriespunt (-5 tot -6°C) met zware vorstschade als resultaat. Ten gevolge van de lage temperaturen en de relatieve droogte tijdens en na de bloei, verliep de fruitzetting slecht, in het bijzonder voor Jonagold en Jonagored. Afhankelijk van perceel en variëteit werd zelfs een verlies van 100 %

opgetekend. België werd het zwaarst getroffen, maar ook grote appel-producerende landen in Europa, zoals Italië, Polen en Nederland leden een sterk productieverlies. Ondanks de vroege oogst (twee weken vroeger dan gemiddeld) waren de prijzen van zomerappel bij aanvang van seizoen 2017/2018 zeer goed. De aanvoer lag duidelijk lager. Het oogstvolume van Jonagold was zeer tegenvallend wat bij de vermarkting leidde tot een zeer goede prijsvorming. Ook partijen van mindere kwaliteit vonden vlot hun weg naar de industriemarkt. De eerste maanden van seizoen 2017/2018 werden dan ook goede industrieprijzen genoteerd. De welgekomen gestegen middenprijs (€ 0,459 in vergelijking met € 0,291) in 2017, kon de sterk gereduceerde aanvoer (-44%) echter niet goedmaken. De omzet daalde in 2017 met 11% ten opzichte van 2016.

Kersen kenden in 2017 een slecht seizoen. Het zeer zachte weer in februari en maart, in combinatie met de late lentedachvorst, had catastrofale gevolgen voor de kersenteelt. Bij de start van het seizoen verliep de aanvoer met mondjesmaat en door de beperkte productie was het kersenseizoen snel voorbij. In 2017 halveerde de aanvoer van kersen in vergelijking met 2016, wat ook al een uitermate moeilijk seizoen was. De middenprijs lag slechts 15% hoger dan in 2016 met een omzetsdaling van 40% in 2017 als resultaat.

De krieke- en pruiementelt herstelden omzetsmatig in 2017 van een zeer slecht seizoen in 2016. Krieken werden 10% minder aangevoerd in 2017 in vergelijking met 2016. Door de gunstige vraag en de goede kwaliteit in 2017 werd een prijsstijging van meer dan 50% genoteerd wat leidde tot een omzetsstijging van bijna 40% tegenover 2016. De pruimenomzet verdubbelde in 2017 dankzij de verhoogde aanvoer (+41%) en de gestegen middenprijs (+39%).

Voor het houtig kleinfruit was 2017 globaal een vruchtbaar jaar ondanks de klimatologische tegenslagen. Er werd bijna 12% meer aangevoerd in 2017 dan in 2016. In de frambozenteelt bleef de prijs in 2017 vrij stabiel (+4%) ten opzichte van 2016, ondanks de sterke groei van het areaal en een productiestijging van 19%. In vergelijking met 2016 steeg de frambozenomzet in 2017 met een kwart. Zowel braambessen als blauwe bessen kenden in 2017 een hogere productie, maar werden beiden verhandeld tegen een lagere middenprijs dan in 2016. Braambessen realiseerden in 2017 toch een omzet die meer dan 20% hoger lag dan in 2016. De omzet van blauwe bessen lag in 2017 eerder in dezelfde lijn (+3%) als deze in 2016. De productie van rode bessen werd gekenmerkt door de relatief mooie temperaturen in maart, de droogte en de strenge lentedonkerd (19-20 april). De meeste rassen stonden op dat moment in volle bloei. Niet alleen lag de totale productie hierdoor lager (-20%), maar was ook de kwaliteit slechter omwille van minder goed gevulde trossen. Desondanks werden goede prijzen (+18%) genoteerd. De betere middenprijzen konden de verlaagde aanvoer echter niet compenseren wat in 2017 resulteerde in een omzetzak van 6% tegenover 2016.

Onderstaande tabel geeft de aanvoer, de gemiddelde prijs en de omzet van de belangrijkste VBT-producten weer. Deze tabel weerspiegelt uiteraard niet de fluctuaties in prijs en aanvoer gedurende het jaar.

Tabel 4: Aanvoer, prijs en omzet belangrijkste producten VBT-veilingen - 2016 & 2017

	2016			2017		
	Aanvoer kg, st	Prijs €/kg, st	Omzet €	Aanvoer kg, st	Prijs €/kg, st	Omzet €
Aardbeien (kg)	47.252.694	3,167	149.649.282	51.093.645	3,093	158.032.644
Appelen (kg)	183.300.979	0,291	53.340.585	103.435.955	0,459	47.477.103
Aubergines (kg)	10.836.939	0,903	9.785.756	11.036.022	1,088	12.007.192
Bloemkolen - vg (st)	9.298.665	0,954	8.870.926	10.730.861	0,591	6.341.939
Champignons (kg)	9.485.824	1,772	16.808.880	8.988.284	1,759	15.810.392
Courgettes groen (st)	40.983.569	0,199	8.155.730	43.952.871	0,248	10.900.312
Komkommers (st)	168.406.461	0,316	53.216.442	166.112.062	0,223	37.042.990
Kropsla (st)	76.790.074	0,315	24.188.873	74.523.850	0,327	24.369.299
Paprika (kg)	44.712.059	1,230	54.995.833	48.344.567	1,057	51.100.207
Peren (kg)	214.532.443	0,445	95.466.937	180.535.912	0,585	105.613.509
Prei (kg)	61.207.955	0,496	30.359.146	56.397.812	0,545	30.736.808
Tomaten - los+tros (kg)	210.301.529	0,757	159.255.605	209.601.724	0,766	160.647.588
Veldsla (kg)	1.730.052	3,167	5.479.075	1.728.491	3,363	5.812.915
Witloof (kg)	42.153.312	1,070	45.104.044	40.696.585	1,056	42.975.594
Totaal			714.677.114			708.868.492

Tabel 5: Aanvoer belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen - 2008-2017

		2008	2009	2010	2011
Tomaten - los+tros	ton	206.831	222.911	207.110	228.510
Komkommers	x 1.000 st	71.016	71.936	89.418	108.651
Paprika	ton	22.311	28.845	32.013	37.238
Prei	ton	63.974	64.770	71.599	67.744
Witloof	ton	54.403	54.986	53.093	50.705

Tabel 6: Omzet belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen - 2008-2017

		2008	2009	2010	2011
Tomaten - los+tros	x 1.000 €	161.126	132.447	184.078	119.221
Komkommers	x 1.000 €	17.754	17.121	27.451	21.839
Paprika	x 1.000 €	29.405	24.143	36.623	37.983
Prei	x 1.000 €	25.909	38.603	46.826	24.997
Witloof	x 1.000 €	43.359	45.253	57.553	49.488

Tabel 7: Aanvoer belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen - 2007/2008-2016/2017

		2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Appelen	ton	242.806	210.776	222.864	161.696
Peren	ton	212.475	124.291	218.249	183.347
		2008	2009	2010	2011
Aardbeien	ton	36.770	39.738	43.636	44.880

Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli

Tabel 8: Omzet belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen - 2007/2008-2016/2017

		2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Appelen	x 1.000 €	104.649	72.718	62.848	66.930
Peren	x 1.000 €	124.510	107.636	96.466	98.449
		2008	2009	2010	2011
Aardbeien	x 1.000 €	101.743	101.610	125.672	122.388

Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli

2012	2013	2014	2015	2016	2017
236.997	249.326	240.179	222.800	210.302	209.602
119.849	111.020	112.456	154.850	168.406	166.112
33.574	31.581	40.779	46.477	44.712	48.345
61.983	56.334	59.862	65.276	61.208	56.398
51.746	54.219	46.210	41.692	42.153	40.697

2012	2013	2014	2015	2016	2017
180.968	149.054	169.326	169.105	159.256	160.648
31.161	32.862	26.989	51.101	53.216	37.043
37.200	42.729	40.372	60.281	54.996	51.100
31.425	38.871	13.589	27.481	30.359	30.737
52.833	43.104	38.446	42.526	45.104	42.976

2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
156.574	115.548	134.279	169.868	185.812	155.046
166.690	123.821	192.881	206.057	212.944	184.004
2012	2013	2014	2015	2016	2017
48.670	46.025	47.786	52.514	47.253	51.094

2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
48.695	59.738	60.291	47.563	57.230	47.909
67.176	101.905	96.633	96.641	95.399	100.466
2012	2013	2014	2015	2016	2017
117.732	129.928	137.719	147.458	149.649	158.033

VBT ORGANISATIE

3. BESTUURSORGANEN

Samenstelling Raad van Bestuur op 31 december 2017:

Bestuurscomité

R. Demaré, Voorzitter

L. Baestaens, Ondervoorzitter

P. Thoen, Ondervoorzitter

P. Appeltans, Algemeen secretaris

Leden

D. Bertels, J. Brosens, G. Callebaut, M. De Moor, C. De Pooter, P. Demyttenaere, C. Devroe, H. Dhuyvetter, F. Fontaine, P. Groven, I. Hayen, J. Janssens, L. Jolling, F. Lowette, G. Opdekamp, D. Raskin, D. Van den Plas

De vergaderingen van de Raad van Bestuur werden gehouden op: 24 januari, 14 maart, 25 april, 20 juni, 12 september, 24 oktober en 12 december.

4. WERKGROEPEN

Zoals aangegeven in de missie, biedt het VBT haar leden een platform voor overleg en uitwisseling. Dit platform omvat diverse werkgroepen, die worden belegd op vraag van de leden en/of de Raad van Bestuur. De vergaderingen zijn gericht op het uitwisselen van informatie, het bespreken van thema's en dossiers en het bereiken van gezamenlijke standpunten. De besluiten en de adviezen van de werkgroepen worden aan de Raad van Bestuur voorgelegd ter bekrachtiging. In 2017 waren volgende werkgroepen actief: Export, GMO (Gemeenschappelijke MarktOrdening), GRASP-project (GLOBALG.A.P. Risk Assessment on Social Practice), P&A (Productie & Afzet), Responsibly Fresh, Simultaan en Zuidwerking. In functie van de behoeften vindt verder regelmatig overleg in ad hoc-werkgroepen plaats.

Om het overleg te faciliteren en te besparen op verplaatsingstijd beschikken het VBT en haar leden over een videoconferentiesysteem, als aanvulling op fysieke vergaderingen en teleconferenties.

BelOrta SKW

Coöperatie Hoogstraten

REO Veiling

5. EXTERNE VERTEGENWOORDIGINGEN

Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO)

- Gebruikersgroepen diverse LA-trajecten - onderzoeksprojecten

Assemblée des Régions Européennes Fruitières, Légumières et Horticoles (AREFLH)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- College van Producenten

Comeos

- Algemene Vergadering
- Commissie Duurzame Handel
- Commissie Voedingsbeleid
- Sociale Commissie

COPA-COGECA

- Werkgroep Groenten en Fruit (voorzitter)

Département Landbouw en Visserij (DLV)

- Gewasbescherming Kleine Teelten - Subgroepen Fruit, Glas- en Openluchtgroenten
- Raad van het Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij
- Werkgroep Oogstramingen

Europese Commissie (EC)

- Adviesgroep Groenten & Fruit
- Expertgroep Appelen & Peren
- Expertgroep Tomaten

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)

- Raadgevend Comité

Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken

- Taskforce Export Agrofood

Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL)

- Adviesraad inzake Voedingsbeleid en Gebruik van andere Consumptieproducten
- Raad van het Plantenfonds

Freshfel

- General Assembly
- Export Division
- Food Quality Working Group
- Sustainability Working Group
- Working Group on Promotion

GLOBALG.A.P.

- Board (voorzitter)
- Belgische Nationale Technische Werkgroep (voorzitter)
- Technical Committee Crops
- Technical Committee GRASP
- Technical Committee Systems & Rules

GS1 Belgilux

Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Technisch Comité

Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC)

- Algemene Vergadering
- Bureau

Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten (OVPG)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering

Qualität und Sicherheit (QS)

- Arbeitsgruppe Nachhaltigkeit Obst-Gemüse-Kartoffeln
- Fachbeirat Obst-Gemüse-Kartoffeln
- Fachgesellschaft Obst-Gemüse-Kartoffeln (aandeelhouder)
- Kuratorium
- Wissenschaftlichen Beirat Rückstandsmonitoring Obst-Gemüse-Kartoffeln

Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV)

Vegaplan

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Technische Werkgroep
- Werkgroep Communicatie
- Werkgroep Residubewaking
- Subwerkgroep Residubewaking Groenten en Fruit Versmarkt (coördinator)
- Nationale Adviesraad

Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT)

- Bureau, Raad van Bestuur & Algemene Vergadering

Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Sectorgroep Groenten en Fruit
- Exportcel Groenten en Fruit
- Sectorgroep Bio

World Apple and Pear Association (WAPA)

Toestand op 31 december 2017

Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)

Guy Callebaut herverkozen tot Chairman of the Board GLOBALG.A.P.

Belgische Fruitveiling (BFV)

VBT-ACTIVITEITEN

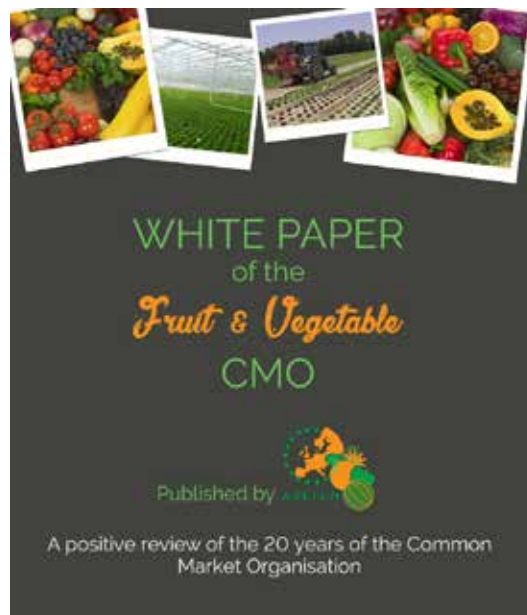

6. GEMEENSCHAPPELIJKE MARKTORDENING

Het marktgebeuren in de sector groenten en fruit wordt sterk gedomineerd door de Europese Gemeenschappelijke MarktOrdening (GMO) voor groenten en fruit. De marktordening voor groenten en fruit maakt deel uit van de integrale GMO-verordening (EU) nr. 1308/2013. Meer gedetailleerde bepalingen voor de groente- en fruitsector worden omschreven in uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011, die in het kader van vereenvoudiging en aanpassing aan de bepalingen van het 'Lissabon Verdrag' vervangen werd door gedelegeerde verordening (EU) nr. 891/2017 en uitvoeringsverordening (EU) nr. 892/2017. De GMO voor groenten en fruit heeft als doelstelling de Europese groente- en fruitsector concurrerend en rendabel te houden door marktgerichte productie en concentratie van het aanbod. Het belangrijkste middel daartoe zijn de producentenorganisaties (POs). Deze POs kunnen, na erkenning door de betrokken lidstaat, een Operationeel Programma (OP) indienen waarin zij acties opnemen die bijdragen tot het bereiken van de GMO-doelstellingen. Voor het uitvoeren van deze acties kan Europese steun worden uitgekeerd volgens het cofinancieringsprincipe: voor elke euro Europese steun moet de PO zelf een euro investeren. De communautaire betoelaging bedraagt maximaal 4,1% van de Waarde van de Afgezette Productie (WAP), eventueel aangevuld met 0,5% extra te besteden aan crisisbeheer en -preventie. In het geval van Unies van Producentenorganisaties (UPOs) kan de communautaire betoelaging voor crisisbeheer 0,6% bedragen.

In 2017 werd met de publicatie van gedelegeerde verordening (EU) nr. 891/2017 en uitvoeringsverordening (EU) nr. 892/2017 de meer dan twee jaar durende discussie over de aanpassing van de uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011 afgerond. De beperkte wijzigingen hebben onder andere betrekking op een andere berekeningswijze van de vergoeding voor uit de markt genomen producten, op nieuwe regels inzake toegestane verkoop buiten de PO en op bepaalde versoepelingen inzake uitbesteding van taken. Voor transnationale POs en transnationale UPOs wordt het duidelijk dat controle en uitbetaling van steun voortaan gelinkt zijn aan het grondgebied waar de transnationale actie plaatsvindt.

De Europese Commissie lanceerde in februari een publieke consultatie over de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Landbouwcommissaris Phil Hogan wil met deze hervorming duidelijk de kaart van modernisering en vereenvoudiging trekken. De resultaten werden kenbaar gemaakt op 7 juli. Hoewel deze publieke consultatie focuste op de hoofdlijnen van het beleid, zonder in te gaan op de verschillende sectoren, achtte het VBT het zinvol om een visietekst op te maken over de toekomst van het specifiek regime voor groenten en fruit.

In april werd intern gewerkt aan een vernieuwde visie met als belangrijkste accent een getrapte structuur - meer mogelijkheden in functie van ontwikkeling en niveau van organisatiegraad - en een andere kijk op controles en audits. Hierover werd in eerste instantie overlegd met collega-organisatie DPA uit Nederland. Het VBT werkte, samen met de Vlaamse overheid, actief mee aan het initiatief van AREFLH tot opmaak van het 'Livre Blanc de l'OCM Fruits & Légumes. Un rapport positif des 20 ans de l'Organisation Commune des Marchés'. Met dit document dat op 5 september in het Europees Parlement werd voorgesteld, wil AREFLH op basis van concrete voorbeelden het succes van 20 jaar GMO-beleid aantonen.

Half september bracht het VBT vertegenwoordigers van de coöperatieve afzetstructuren groenten en fruit uit de belangrijkste producerende landen van de EU samen in België. Gedurende een tweedaagse werksessie werd de basis gelegd voor een gezamenlijk standpunt dat uiteindelijk onderschreven werd door de coöperatieve afzetstructuren uit België, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Italië, Polen en Spanje.

Vol verwachting werd dan ook op 29 november uitgekeken naar de officiële communicatie van Commissaris Phil Hogan met als titel 'De toekomst van voeding en landbouw - Mededeling over het gemeenschappelijk landbouwbeleid na 2020.' Hoewel deze mededeling horizontaal van aard is en niet gesproken wordt over sectorspecifieke zaken of marktmaatregelen, wordt in bepaalde passages duidelijk verwezen naar erkende POs. Uit informele contacten lijkt het er op dat de Commissie duidelijk wil verdergaan met het concept van steun aan POs in de groente- en fruitsector. Nu is het wachten op de teksten van het wetgevend voorstel die normaal gezien voor de zomer 2018 worden neergelegd.

Op 16 oktober werd in het 'Special Committee on Agriculture' een akkoord bereikt over het landbouwluik van de zogenaamde 'Omnibus Regulation'. Dit akkoord voorziet een aantal verbeteringen in vier verordeningen: directe betalingen, plattelandontwikkeling, de gemeenschappelijke marktordening en de horizontale verordening. Meer specifiek komen in de marktordening groenten en fruit bijkomende mogelijkheden voor de OPs inzake crisisbeheer en -preventie. Het betreft onder andere de mogelijkheid tot coaching van en samenwerking met POs in landen met een lagere organisatiegraad, tot acties naar individuele producenten gericht op aansluiting met de werkzaamheden van de PO en tot effectieve cofinanciering van onderlinge fondsen. Ook worden bijkomende mogelijkheden voorzien inzake promotie, met een bijzondere focus op kosten verbonden aan het openen van en promotie voeren op nieuwe markten in derde landen. Dit alles moet verder gespecificeerd worden in een gedelegeerde en uitvoeringsverordening. Publicatie hiervan wordt in april 2018 verwacht.

Duurzame Operationele Programma's (OPs) dienen te beantwoorden aan de principes van de Nationale Strategie. Deze strategie heeft als doel het motiveren en vastleggen van de prioriteiten en vormt daarmee het kader waaraan de OPs moeten voldoen. De strategie is gebaseerd op een beschrijving van de uitgangssituatie van de groente- en fruitsector, een evaluatie van de reeds uitgevoerde OPs en een SWOT-analyse. Op grond daarvan worden keuzes voor het beleid gemotiveerd en indicatoren vastgelegd. Aan de hand van de indicatoren wordt het beoogde effect gemeten en worden eisen gesteld aan de erkende POs. In 2014 werd door de Vlaamse administratie een Nationale Strategie voor de periode 2015-2019 uitgewerkt. Deze vijfjarenstrategie wordt jaarlijks verfijnd. In 2017 vond dan ook

het nodige overleg plaats voor de detailopmaak van 'Toepassingsjaar 2018'. Hierbij werd rekening gehouden met de nieuwigheden die de publicatie van gedelegeerde verordening (EU) nr. 891/2017 en uitvoeringsverordening (EU) nr. 892/2017 met zich meebrachten.

Na de vorst- en droogteschade in het voorjaar, die als landbouwramp werd erkend en waarvoor een tussenkomst in de geleden schade door de overheid werd voorzien, kwamen de politiek verantwoordelijken met de boodschap dat de sector ook zelf (deels) haar verantwoordelijkheid kan opnemen via het concept van een brede weersverzekering. Binnen het luik crisisbeheer en -preventie bieden de meeste POs reeds een hagelverzekering aan. Hoewel crisisbeheer en -preventie binnen de marktordening groenten en fruit in principe gericht zijn op tijdelijke 'marktcrisissen', hebben de POs, bij het uitblijven van een ondersteuningssysteem via Plattelandsontwikkeling, hun telers alvast de nodige ondersteuning gegeven inzake indekking tegen dit 'productie-risico'. Klassiek worden in de meeste EU-landen hiervoor mogelijkheden tot cofinanciering van verzekeringspremies voorzien via de Europese tweede pijler Plattelandsontwikkeling. Toen bleek dat de Vlaamse administratie aan de introductie van dergelijke weersverzekering met Europese steun uit de tweede pijler aan het werken was, vroeg het VBT om betrokken te worden bij de discussie. Terecht, want in een eerste voorstel werden immers leden van een erkende PO uitgesloten van de mogelijkheid hiervoor via Plattelandsontwikkeling steun te ontvangen. Na intens overleg en een duidelijk antwoord van de Europese Commissie dat dergelijke uitsluiting niet kan, werd deze discriminatie opgeheven. De concrete, verdere uitwerking en invulling van dergelijke weersverzekering, in combinatie met een Rampenfonds, zal in het voorjaar 2018 plaatsvinden.

7. EXPORT DERDE LANDEN

Zoals in de voorbije jaren heeft het VBT zich in 2017 actief ingezet voor het bewerken van bestaande en het aanboren van nieuwe exportmarkten, zowel binnen de EU als daarbuiten. De exportfocus op een diversiteit van product-land-marktcombinaties is een must voor een duurzame ontwikkeling van de Belgische groente- en fruitsector.

Het VBT volgt de ontwikkelingen in product-technische, logistieke en handelsvoorwaarden. Het overlegt intern met de leden en extern met diverse organisaties. Als coördinator zorgt het VBT voor een sectorale aanpak en vertegenwoordiging bij diverse initiatieven gericht op het bevorderen van de export.

- Binnen de VBT-werkgroep Export wordt de prioriteitenmatrix met specifieke product-land-combinaties waar markttoegang, -introductie en -opvolging wenselijk zijn, regelmatig bijgesteld op vraag van de leden. De werkgroep tekent tevens de beleidsmatige aanpak van exportdossiers uit.
- Het FAVV zet in op een actieve ondersteuning van de export. De operationele doelstelling uit het Businessplan 2015-2017 luidt: 'Nieuwe exportmarkten worden in samenwerking met alle belanghebbenden en betrokken overheden geëxploreerd en waar nuttig ontsloten'. De Dienst Internationale Zaken voorziet in regelmatig overleg, zowel algemeen beleidsmatig met alle betrokken sectoren en overheidsdiensten, als meer specifiek technisch bilateraal. Het VBT neemt hier actief aan deel.

- De Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken heeft naar aanleiding van de Russische importban overleg met de betrokken sectoren en overheidsdiensten opgestart in 2014. In de Taskforce Export Agrofood worden prioritaire markten door de sectoren geduid. Prinselijke economische missies worden door de overheidsdiensten voorgesteld. Aandachtspunten voor verse groenten en fruit worden door het VBT benadrukt. Tevens treedt een wisselwerking op, waarbij de overheidsdiensten het VBT op de hoogte brengen van andere relevante officiële overlegmomenten waarop dossiers onder de aandacht gebracht kunnen worden.
- Het VBT nam deel aan de prinselijke economische missie naar Zuid-Korea in juni 2017. Daar gaf de VBT algemeen secretaris toelichting bij 'Quality assurance of fresh produce: case of the Belgian horticultural cooperatives'.
- De Algemene Directie Economische Analyses en Internationale Economie van de Federale Overheidsdienst Economie is de voorbije jaren gestart met periodieke informatievergaderingen voor beroepsfederaties inzake het handelsbeleid. Ook hier neemt het VBT, als één van de betrokken sectororganisaties, aan deel.

Op product-technisch gebied werkt het VBT voor het verkrijgen van markttoegang nauw samen met haar leden en het FAVV. Tevens is er overleg met de onderzoeksinstituten, de laboratoria, het bevoegde Europese DG Trade via Freshfel en de exporteurs via Fresh Trade Belgium (FTB). Markttoegang in bepaalde derde landen is pas mogelijk, nadat het land van bestemming een Pest Risk Assessment (PRA) heeft uitgevoerd en/of de betrokken operatoren sectorprocedures hebben uitgewerkt. Rekening houdend met de specifieke fytosanitaire eisen of residubepalingen van het derde land worden in een sectorprocedure beheersmaatregelen opgesteld bij de gedefinieerde risico's. De procedures worden geëvalueerd en goedgekeurd door het FAVV en, waar vereist, ook door het land van bestemming. Mede op vraag van het FAVV heeft het VBT in 2017 de aanzet gegeven om de gevalideerde sectorprocedures voor de export van hardfruit naar specifieke derde landen samen te brengen tot een modulaire geïntegreerde procedure.

In 2017 is gewerkt aan volgende dossiers:

Brazilië - peren

Binnen het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) is een veelheid aan projecten, acties en initiatieven uitgewerkt, die moeten resulteren in de versterking en versnelde ontwikkeling van de Limburgse

Overleg Braziliaanse minister van Landbouw

economie en in de creatie van duurzame werkgelegenheid. Van begin 2014 tot eind april 2016 heeft het VBT in het kader van het project 'Transformatie Limburgse Land- en Tuinbouw' gewerkt aan 'Marktmogelijkheden-prospectie voor Limburgs fruit Zuid-Amerika'. Verder bouwend op de resultaten van het project werd vanaf mei 2016 gewerkt aan een protocol voor de export van Belgische peren naar Brazilië, conform de importeisen van de bevoegde Braziliaanse overheidsdienst, MAPA. Er was frequent overleg tussen MAPA, het FAVV en het VBT. De Belgische Ambassade in Brasilia had continu aandacht voor het dossier en stond

in voor het persoonlijk contact en overleg met MAPA. Met het oog op het definitief afronden van het dossier nam de VBT algemeen secretaris op 27 januari deel aan een overlegvergadering met de Braziliaanse minister van Landbouw. Met de officiële Braziliaanse publicatie op 17 februari kregen Belgische peren, geproduceerd volgens specifieke voorwaarden, toegang tot de Braziliaanse markt. De voorwaarden werden door het VBT concreet uitgewerkt in een sectorprocedure, die eind maart door het FAVV werd gevalideerd. Tijdens het groei- en exportseizoen stond het VBT in voor de coördinatie van de toepassing van de sectorprocedure door de betrokken producentencoöperaties, inclusief het opstellen en communiceren aan het FAVV van de lijsten van deelnemende operatoren (producentencoöperaties, producenten-boomgaarden, opslagplaatsen, pakstations, exporteurs).

Canada - peren en tomaten

Sinds 2014 staat Canada de import van Belgische peren onder strikte voorwaarden gedurende een proefperiode toe. De voorwaarden werden in overleg met het FAVV en de leden door het VBT uitgewerkt in een sectorprocedure. Eind 2014 waren alle elementen operationeel, zodat een eerste zending kon gecertificeerd en geëxporteerd worden. Sindsdien staat het VBT in voor de coördinatie van de toepassing van de sectorprocedure door de producentencoöperaties, inclusief het opstellen, actualiseren en communiceren aan het FAVV van de lijsten van deelnemende operatoren.

De fytosanitaire maatregelen om het binnenbrengen van *Tuta absoluta* in Canada via tomaten te vermijden, betreffen onder meer België. Het overleg tussen het FAVV, de betrokken leden en het VBT heeft eind 2010 geresulteerd in een sectorprocedure beantwoordend aan de Canadese importeisen. Sedert 2011 voorziet de sector in monitoring naar deze mineermot en is export van tomaten van *Tuta absoluta*-vrije productielocaties mogelijk. Ook in 2017 stond het VBT in voor het coördineren van de toepassing van de sectorprocedure en het communiceren van de betrokken producentenlijst aan het FAVV.

Chili - hardfruit

Waar Chili binnen het SALK-project niet werd weerhouden, heeft het VBT op aangeven van de leden ervoor geopteerd om aan te sluiten bij het Europees dossier. Op basis van bilateraal overleg met de EU heeft Chili eind 2014 een voorstel van beheersmaatregelen overgemaakt die de invoer van onder meer peren vanuit EU-lidstaten zou mogelijk maken. In 2015 volgden de Chileense voorstellen voor de import van appels. Het overleg tussen Chili en de EU over de importeisen werd in 2016 en 2017 verdergezet, voorlopig echter zonder significante vooruitgang. Waar mogelijk reageerde het VBT, via het FAVV en Freshfel, op de voorstellen van importeisen en beheersmaatregelen.

China - groenten en peren

Na de Russische importban is ook China door het VBT aangeduid als prioritaire markt. In samenspraak met de leden heeft het VBT ervoor geopteerd om markttoegang voor bepaalde Belgische groenten te bekomen. Conform de Chinese procedures, heeft het FAVV daartoe in eerste instantie een formeel schrijven gericht aan hun Chinese counterpart, AQSIQ. Op basis van de concrete informatievereisten en met input van de betrokken onderzoeksinstituten werden de technische dossiers in 2016 ingediend bij het FAVV. Begin 2017 volgde de

goedkeuring, waarna de dossiers door het FAVV werden overgemaakt aan AQSIQ. Op vraag van deze laatste werd hen naderhand de prioriteit voor de volgorde van behandeling van de dossiers overgemaakt. Het is eind 2017 wachten op verdere reactie van AQSIQ.

Markttoegang voor Belgische peren is reeds een aantal jaren een feit. In 2017 coördineerde het VBT hiervoor het opstellen en het communiceren aan het FAVV van de lijsten van betrokken operatoren.

Colombia - hardfruit

De interesse in markttoegang voor Belgische appels en peren werd reeds in 2015 door FTB aangegeven aan het FAVV. In maart 2016 heeft de EU-Commissaris Hogan tijdens een missie naar Colombia het engagement verkregen dat nieuwe dossiers voor markttoegang met de nodige prioriteit door Colombia zouden behandeld worden. Op aangeven van de leden heeft het VBT onmiddellijk technische dossiers voor appels en peren opgemaakt. Na goedkeuring werden de dossiers door het FAVV aan hun Colombiaanse counterpart, ICA, overgemaakt. Zowel voor appels als voor peren heeft ICA de fytosanitaire risico's geëvalueerd en voorstellen voor beheersmaatregelen opgesteld. Voor beide producten was er in 2016 en 2017 meermaals communicatie tussen het FAVV en ICA, waarvoor het VBT de nodige reacties leverde bij de Colombiaanse voorstellen. Het is eind 2017 wachten op verdere reactie op of goedkeuring van het protocol door ICA.

Filipijnen - appels

In 2014 werd een technisch dossier voor een PRA voor peren door het FAVV op aangeven van een VBT-producentencoöperatie overgemaakt aan de bevoegde Filipijnse overheidsdienst. Op vraag van de leden heeft het VBT in 2016 een dossier opgesteld voor Belgische appels. Het goedgekeurde dossier werd midden 2016 door het FAVV aan de Filipijnen overgemaakt. In de zomer van 2017 ontving het VBT, via het FAVV en de Europese Commissie, het bericht dat de technische dossiers in behandeling zijn door de bevoegde Filipijnse overheidsdiensten.

India - groenten en hardfruit

Markttoegang voor Belgisch hardfruit is reeds een aantal jaren een feit. Midden 2017 werden op vraag van de VBT-leden en met input van de betrokken onderzoeksinstituten, technische dossiers opgesteld voor een aantal soorten groenten en zachtfruit. Tegen het najaar waren de zes dossiers door het FAVV goedgekeurd en overgemaakt aan de Indische counterpart. Dit liet toe om hieraan de nodige aandacht te geven tijdens het Belgisch staatsbezoek in november. Eind 2017 is het wachten op reacties van de Indische overheidsdiensten.

Indonesië - groenten en hardfruit

Er is in Indonesië markttoegang voor Belgisch hardfruit. Wel speelt reeds geruime tijd de logistieke problematiek,

Belgisch staatsbezoek India

waarbij de belangrijkste haven niet toegankelijk is voor Europese producten omwille van aanslepende fytosanitaire bemerkingen van Indonesië.

Vanaf februari 2016 bepaalt de Indonesische wetgeving dat enkel ingevoerd kan worden vanuit landen die hun dossier ingediend en/of goedgekeurd gekregen hebben. Indonesië voorziet twee alternatieven: Country Recognition Agreement en Laboratory Registration System. Reeds eind 2015 heeft het VBT geopteerd om in eerste instantie een dossier voor Laboratory Registration in te dienen, waarbij werd gefocust op appels, peren, prei en witloof. In februari 2016 werd de goedkeuring verkregen en kon de export van de Belgische producten, mits afdoende analyseresultaten, worden verdergezet. Ondertussen is het dossier, op vraag van FTB, uitgebreid met uien. Op vraag van en met input van het VBT en FTB heeft het FAVV een dossier voor Country Recognition Agreement uitgewerkt en in oktober 2016 overgemaakt aan de bevoegde Indonesische autoriteit. In de loop van 2017 heeft het VBT, in overleg met het FAVV, meerdere antwoorden verstrekt op de bijkomende vragen van de Indonesische overheid. Het is eind 2017 wachten op verdere reactie bij of goedkeuring van dit dossier.

Israël - hardfruit

Sedert eind 2014 werkte het VBT aan markttoegang voor appels en peren in Israël. Israël voorziet voor de import vanuit Europese landen twee managementopties. In 2015 werd door het VBT echter een alternatief beheersplan uitgewerkt. Het plan is specifiek gericht op Vruchtboomkanker en houdt rekening met de Belgische omstandigheden. Het voorstel werd begin 2016 door de bevoegde Israëlische overheidsdiensten goedgekeurd. Op basis van veelvuldig overleg met de VBT-leden, pcfruit en het FAVV werkte het VBT een sectorprocedure uit. In mei 2016 werd de procedure door het FAVV goedgekeurd en kon de export onder strikte voorwaarden worden voorbereid. Zoals in 2016 was het VBT ook in 2017 verantwoordelijk voor de coördinatie van de uitwerking van de sectorprocedure, inclusief het overmaken aan het FAVV van de lijsten van deelnemende operatoren.

Japan - groenten en peren

Net zoals de export naar de Russische Federatie, maakt de export van verse groenten en fruit naar Japan expliciet deel uit van de FAVV-omzendbrief betreffende uitvoervoorwaarden om te voldoen aan de specifieke eisen van derde landen met betrekking tot de maximum residugehalten (MRL - maximum residu level). Op vraag van het FAVV heeft het VBT ook hier in overleg met de leden, FTB en de exporteurs een sectorale procedure uitgewerkt, die jaarlijks wordt bijgesteld.

Voor het verkrijgen van markttoegang voor Belgische peren, een dossier opgesteld door een VBT-producentencoöperatie, verleende het VBT in 2017 de gevraagde input.

Mexico - hardfruit

De EU heeft onder meer Mexico geïdentificeerd als een prioritaire alternatieve markt voor Europese producten, waaronder groenten en fruit, na de Russische importban. Het VBT heeft zich hierbij aangesloten en de Belgische interesse voor de export van hardfruit naar Mexico aangegeven. In het kader van het EU-Mexico bilateraal Sanitary and Phytosanitary-overleg wordt informatie uitgewisseld over de gereguleerde fytopathogene organismen en mogelijke beheersmaatregelen. De moeilijke vooruitgang in het Europees dossier en het verkrijgen

van markttoegang via bilateraal overleg door bepaalde lidstaten hebben ook in België de aanzet gegeven tot het overstappen naar een bilaterale aanpak. Tijdens het overleg van minister Borsus met de Mexicaanse ambassadeur begin maart werd van Mexicaanse kant eveneens aangestuurd op bilateraal overleg. Het VBT heeft hier het voortouw genomen en op korte termijn technische dossiers voor appels en peren ingediend bij het FAVV. Na de FAVV-goedkeuring en de vertaling naar het Spaans werden de dossiers in het najaar overgemaakt aan de Mexicaanse bevoegde overheidsdiensten.

Peru - peren

Oorspronkelijk was in 2014 binnen het SALK-project voorzien om voor Argentinië een technisch dossier voor markttoegang voor Belgische peren in te dienen. Naderhand is dat land vervangen door Peru. Het VBT heeft in het voorjaar van 2015 een technisch dossier opgesteld. Het FAVV heeft het dossier, na haar goedkeuring, officieel overgemaakt aan de bevoegde Peruviaanse overheid, SENASA. In de loop van 2017 is meermaals gecommuniceerd tussen het FAVV en SENASA over de voorstellen van fytosanitaire importeseisen en beheersmaatregelen, waarvoor het VBT de nodige reacties opgesteld heeft. Op 21 november kreeg het FAVV het bericht van SENASA dat het een concreet werkplan verwacht, waarvan de toepassing door haar ter plaatse zal worden beoordeeld. Het opstellen van dergelijk werkplan zal door het VBT en haar leden in 2018 worden aangevat.

Russische Federatie - groenten en fruit

Ook in 2017 bleef de Russische importban van kracht. Het FAVV heeft daarom de sectorprocedure voor de export van Belgische groenten en fruit on-hold geplaatst. Het VBT houdt samen met haar leden wel vast aan deze procedure, inclusief productmonitoring. Zodra er vooruitzichten komen op het heropenen van de markt, zal in overleg met de leden en de betrokken overheidsdiensten, de technische voorbereiding uitgewerkt worden.

Beleidsmatig kreeg het dossier ook in 2017 de nodige aandacht van het VBT. Via verordening (EU) nr. 921/2016 werden de steunmaatregelen aan producenten voor een vijfde keer verlengd en dit voor de periode van 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2017. De zesde tijdelijke buitengewone maatregelen zijn opgenomen in verordening (EU) nr. 1195/2017 en dit voor de periode van 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2018. De Europese Commissie beperkt zich in de verordening tot meerjarige fruitteelten, vanuit het standpunt dat andere teelten zich ondertussen makkelijker hebben kunnen aanpassen. Naast nationale quota per fruitsoort kregen de EU-lidstaten een quotum van maximum 2.000 ton dat ze konden verdelen over de specifieke fruitsoorten (appel/peer, pruim, appelsien/clementine/mandarijn/limoen, perzik/nectarine) en zoete kersen. De producentenorganisaties werden begin juli bericht door de Vlaamse overheid over de hen toegewezen quota. Het bijkomend quotum werd

Ingro

European Fruit Co-operation (EFC)

La Criée de Wépion

Lava

in eerste instantie toegewezen aan zoete kersen en op vraag van het VBT naderhand herverdeeld over appels en peren. Vanuit de Europese Commissie is zeer duidelijk gesteld dat dit de allerlaatste maatregel is in het kader van de Ruslandban. Na juni 2018 zal de sector enkel kunnen rekenen op interventies via de klassieke GMO.

Vietnam - peren

Begin 2013 heeft het VBT, op vraag van het FAVV en ter voorbereiding van het bezoek van de Dienst Internationale Zaken aan Vietnam, een technisch dossier opgesteld. Begin 2015 heeft het FAVV het goedgekeurde dossier doorgestuurd aan de Vietnamese counterpart, PPD. Vietnam heeft daarop een voorlopige PRA met een aantal specifieke bemerkingen en vragen opgesteld. Eind 2015 en gedurende het gehele jaar 2016 bleef de communicatie daarover tussen het FAVV en PPD aanhouden. Er waren Belgische voorstellen en tegenvoorstellen op Vietnamese reacties en bemerkingen, opgesteld door het VBT in overleg met haar leden, ILVO, pcfruit en het FAVV. Een kritisch element in het dossier is de Vietnamese eis dat Belgische peren afkomstig moeten zijn van boomgaarden die vrij zijn van *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*. Eind 2016 heeft het FAVV nogmaals een officieel schrijven gericht aan PPD met een bijgesteld protocol. Met het officieel bericht van 4 januari 2017 realiseerde het VBT het eerste positief resultaat van dat jaar betreffende export derde landen. De Vietnamese overheid ging akkoord met het protocol en communiceerde de 'Final draft Phytosanitary Requirements for Import' voor Belgische peren. De importeisen werden door het VBT, in overleg met de betrokken leden, omgezet in een sectorprocedure. De procedure werd tijdig door het FAVV goedgekeurd, waardoor de toepassing kon starten vanaf het groeiseizoen 2017. Ook de Vietnamese vraag voor een inspectiebezoek tijdens de oogst werd in overleg met alle betrokkenen positief beantwoord. Het inspectiebezoek werd door PPD uitgevoerd van 28 tot en met 30 augustus. Het FAVV en het VBT stonden in voor de concrete invulling. Die bestond uit de traditionele inleidende sessie, met toelichting bij haar werking door het FAVV en bij de sector en de sectorprocedure door het VBT, en de evaluatiesessie ter afsluiting. Er werd een werkbezoek gebracht aan het ILVO en aan pcfruit en vijf inspectiebezoeken aan producentencoöperaties en aangesloten producenten-pakstations. Tijdens de evaluatiesessie gaf de driekoppige PPD-delegatie reeds informeel aan dat afdoende beheersmaatregelen worden genomen conform de importeisen, maar dat een verdere administratieve afhandeling van het dossier in Vietnam nodig was. Op 23 oktober kwam het officieel bericht uit Vietnam over markttoegang voor Belgische peren, geproduceerd volgens de sectorprocedure. Vanaf 1 november reikt PPD de nodige invoervergunningen uit. De door het VBT en haar leden ingezette middelen, zowel personeel als budget, hebben effectief resultaat opgeleverd. Het VBT stond verder in voor de coördinatie van de uitwerking van de sectorprocedure door de producentencoöperaties, inclusief het opstellen en het communiceren aan het FAVV van de lijsten van operatoren.

Inspectiebezoek Vietnamese delegatie

VS - hardfruit

Reeds meerdere jaren proberen acht EU-lidstaten - België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Nederland, Spanje, Polen en Portugal - een gezamenlijke overeenkomst af te sluiten met de bevoegde VS-overheidsdienst APHIS voor de export van appels en peren onder een systems approach in plaats van het pre-clearance system. In 2013 communiceerde APHIS het voorstel 'Proposed general risk management measures for the importation of apples and pears into continental United States from seven EU countries'. In 2014 bereikten beide partijen een akkoord over deze algemene maatregelen. DG Trade heeft toen het voortouw genomen en een gemeenschappelijk Operational Work Plan (OWP) voor alle betrokken lidstaten opgesteld. In frequent overleg met de nationale overheden en de sectoren, waaronder het VBT, is een voorstel van OWP eind 2014 ingediend bij APHIS. Begin 2016 publiceerde de USDA de draft rule voor publieke consultatie; een nodige stap in het wettelijke en administratieve proces in de VS tot goedkeuring van het EU-OWP. De publicatie van de final rule bleef zowel in 2016 als in 2017 uit, ondanks meerdere berichten over een nakende publicatie. Waar het VBT en haar leden eerst een afwachtende houding aannamen, is begin 2017 toch een sectorprocedure uitgewerkt. Na goedkeuring door het FAVV werd de implementatie door de producentencoöperaties gecoördineerd door het VBT. De voorbereidingen werden door alle betrokken operatoren getroffen. Het ontbreken van de VS-final rule verhinderde echter de effectieve markttoegang.

Op vraag van APHIS heeft het VBT, in overleg met haar leden en het FAVV, op 2 oktober een tweede informeel werkbezoek georganiseerd aan twee producentencoöperaties en aangesloten producenten. De uitkomst van dit bezoek was hetzelfde als het eerste werkbezoek in 2016. Het werkbezoek was voor de Belgische coöperatief-georganiseerde sector een ideale gelegenheid om de interesse in export naar de VS, de praktijk van de hardfruitproductie en de toepassing van de sectorprocedure te duiden. Het werkbezoek werd door APHIS positief geëvalueerd, maar de effectieve markttoegang bleef uit.

Zuid-Afrika - peren

In het najaar van 2016 heeft het VBT, op vraag van de leden, een technisch dossier opgesteld voor het verkrijgen van markttoegang voor Belgische peren in Zuid-Afrika. Er was toen meermaals overleg met de leden en met hun geïnteresseerde partners ter plaatse. Begin 2017 werd het dossier door het FAVV goedgekeurd en overgemaakt aan haar counterpart in Zuid-Afrika. Het was eind 2017 wachten op reactie.

Zuid-Korea - groenten en fruit

In 2017 werd door een VBT-producentencoöperatie, met input van het VBT, een technisch dossier ingediend voor het verkrijgen van markttoegang voor Belgische peren. Het VBT volgt tevens de verwachte wijzigingen in de Koreaanse MRL-wetgeving op met als doel blijvend markttoegang te behouden voor specifieke Belgische producten.

Beide dossiers werden in juni onder de aandacht gebracht tijdens de Belgische prinselijke missie aan dat land.

Promotie tijdens prinselijke economische missie Zuid-Korea

8. RESPONSIBLY FRESH

In 2012 lanceerde het VBT samen met de aangesloten coöperaties en hun producenten het collectief duurzaamheidsproject en -keurmerk Responsibly Fresh. Doel van het Responsibly Fresh-project is de coöperatief georganiseerde sector van verse groenten en fruit verder duurzaam te laten ontwikkelen. Bij de start van Responsibly Fresh gingen de deelnemers specifieke engagementen aan die zij de voorbije jaren waarmaakten. De collectieve samenwerking aan duurzame ontwikkeling en het overleg met stakeholders staan daarbij centraal.

Om deel te nemen aan het project en het keurmerk te mogen gebruiken, moeten de producentencoöperaties en hun producenten voldoen aan drie voorwaarden. De individuele telers moeten beschikken over een geldig certificaat voor een kwaliteitssysteem, Vegaplan of GLOBALG.A.P.. Daarnaast moeten de individuele coöperaties een charter duurzaam ondernemen onderschrijven, zoals aangeboden en gecontroleerd door externe instanties. Een derde voorwaarde is dat de coöperaties een collectief dossier rond een lijst van duurzaamheidscriteria opstellen voor de bij hen aangesloten telers.

Uniek aan Responsibly Fresh is het collectieve karakter. Door met de hele coöperatieve sector samen duurzaam te ontwikkelen heeft het project een belangrijke impact. Met de verschillende inspanningen neemt de sector zijn verantwoordelijkheid voor de verduurzaming van de agro-voedingsketen. Deze inspanningen worden via het keurmerk Responsibly Fresh gecommuniceerd aan de volgende schakels in de keten. Zo is Responsibly Fresh een herkenningsteken voor afnemers en stakeholders geïnteresseerd in duurzame ontwikkeling in de sector.

Binnen het VBT is in 2017 verder op twee parallelle sporen gewerkt aan Responsibly Fresh. Enerzijds wordt binnen de bestaande kwaliteitssystemen (Vegaplan, GLOBALG.A.P. en QS) aandacht gegeven aan duurzaamheid. Het VBT wil via vertegenwoordiging in deze kwaliteitssystemen werken aan het inbrengen en uitbouwen van relevante, realistische en haalbare duurzaamheidscriteria in deze standaarden. Anderzijds wil het VBT met haar leden zelf verder streven naar duurzame ontwikkeling en deze inspanningen ook communiceren aan de buitenwereld.

In 2017 vond overleg met de leden plaats binnen de VBT Raad van bestuur en binnen de werkgroepen P&A en Responsibly Fresh.

Na een grondige evaluatie zijn de drie voorwaarden voor Responsibly Fresh bevestigd. Van de producenten wordt verwacht dat zij de certificaten voor de Vegaplan of de GLOBALG.A.P. Standaard vernieuwen. De producentencoöperaties hebben zich opnieuw aangemeld voor het VOKA-charter duurzaam ondernemen. Zij hebben daartoe de nodige actiepunten voor hun eigen organisatie opgesteld. Bij een gunstige externe evaluatie zal dit leiden tot het hernieuwen van het charter. De bevraging van de producenten in het kader van het collectief dossier is inhoudelijk

bijgesteld, rekening houdend met de ontwikkelingen in de standaarden en met innovaties in de teelttechnieken. De bevraging is technisch uitgewerkt en zal begin 2018 aan de producenten worden voorgelegd. Samen met bijkomende informatie van de deelnemende producentencoöperaties zal over de drie voorwaarden gerapporteerd worden in het duurzaamheidsrapport Responsibly Fresh 2016-2017. De publicatie van dit rapport is voorzien in juni 2018.

Daarnaast is de voorbereiding van een vernieuwing van de strategie van Responsibly Fresh gestart. Een plan van aanpak werd daarvoor opgesteld. In een eerste fase is een synthese van de bevraging bij de deelnemers over hun ervaringen en verwachtingen rond Responsibly Fresh en duurzame ontwikkeling gemaakt. In een tweede fase is een omgevingsanalyse opgesteld. Ontwikkelingen betreffende duurzaamheid, algemeen bij de publieke opinie en specifiek bij bepaalde sectoren, zijn in kaart gebracht. Beide elementen zullen in 2018 de basis vormen voor een intense VBT-denkoefening over mogelijke aanpassingen en een vernieuwing van het duurzaamheidsproject.

In het kader van Responsibly Fresh heeft het VBT een Zuidwerking opgestart in samenwerking met Trias. Concreet loopt er een peterschap van een ledenorganisatie in het Zuiden, meer bepaald ANPE Peru. In overleg met Trias bekeek het VBT in 2017 op welke manier deze Zuidwerking verder vorm kan krijgen.

Zoals de voorbije jaren bleven een aantal duurzaamheidsthema's extra aandacht vragen. Voedselverlies was ook in 2017 een actueel thema. De VBT-producentencoöperaties en hun telers engageren zich al langer om voedselverliezen te beperken en blijven dat ook doen, zodat kwaliteitsvolle groenten en fruit ten volle geconsumeerd en nevenstromen gevaloriseerd kunnen worden. Binnen Responsibly Fresh valt dit engagement onder het begrip voedingsspaarzaamheid, waar de cascade van waardebehoud wordt toegepast voor de niet-verkochte producten. Preventie van voedselverlies is de belangrijkste doelstelling. Het VBT nam in 2017 deel aan diverse infomomenten en initiatieven rond voedselverliezen.

9. BEHEER EN COÖRDINATIE STATISTIEK

VBT-database

Het VBT beschikt over een speciaal ontwikkelde database waarin informatie opgenomen wordt over de hoeveelheden en de gerealiseerde verkoopprijzen voor groenten en fruit, aangevoerd op de aangesloten veilingen.

De veilingen sturen dagelijks gegevens door, die in de VBT-database worden ingelezen en verwerkt. Deze input kan opgevraagd worden via verschillende filters, die het mogelijk maken om specifieke informatie te genereren voor bepaalde periodes en producten.

Op 1 januari 2017 werd de inhoudelijk geüpdatete versie van de vernieuwde VBT-database geïmplementeerd. Na een eerste werkingsperiode van twee jaar (2015-2016) werd namelijk de opgenomen informatie opnieuw onder de loep genomen en bijgesteld. Ook de import van nieuwe gegevens en de output van statistieken worden voortdurend accuraat opgevolgd door het VBT. Sporadische onregelmatigheden worden bericht aan de IT-firma, zodat deze gepast kunnen opgelost worden. Verder worden standaardrapporten (zoals jaaroverzichten), ontwikkeld met behulp van een rapportengenerator, op regelmatige basis verfijnd.

Verspreiding informatie

De statistische gegevens, verwerkt in de VBT-database, worden hoofdzakelijk ter beschikking gesteld aan de VBT-leden. Deze gegevens worden onder andere aangewend ter ondersteuning van de beleidsvoering op korte en lange termijn en vormen de basisinformatie voor (transnationaal) overleg over inzichten in de verhouding van vraag en aanbod. Het VBT bezorgt haar leden op regelmatige basis statistieken in de vorm van standaardrapporten, zoals week- en maandcijfers, veilingomzetten en jaaroverzichten. Daarnaast kunnen de leden specifieke data aanvragen.

Verder wordt marktinformatie verspreid aan overheden, zoals de Vlaamse overheid en de werkgroepen van de Europese Commissie. Wekelijks levert het VBT een prijsoverzicht aan voor publicatie op de website van het Departement Landbouw en Visserij onder de rubriek Marktinformatie en -prijzen.

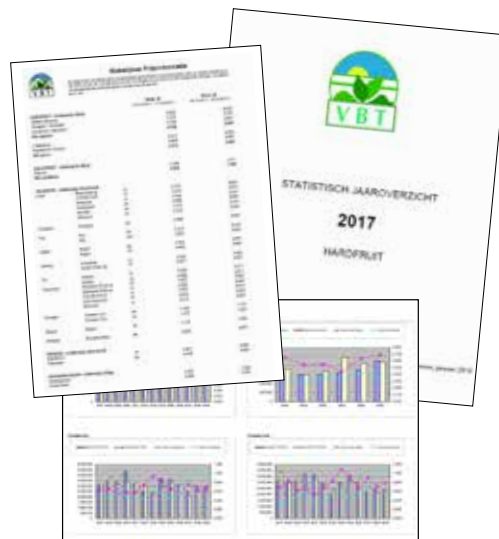
Ook in vaktijdschriften worden evoluties en marktontwikkelingen binnen de groente- en fruitsector belicht via statistieken en afgeleide grafieken. Het VBT heeft een wekelijkse rubriek in Boer & Tuinder en levert een trimestriële bijdrage aan de vakbladen Fruit en Proeftuinnieuws. Op aanvraag worden voor de marktspelers en de pers statistieken op maat geproduceerd om onder meer inzicht te verwerven in een bepaalde markt, een bepaald product, de samenhang tussen aanvoer en prijsvorming of de invloed van substitutieproducten.

Naast de statistieken, voortvloeiend uit de VBT-database, verwerkt en verspreidt het VBT import- en exportgegevens van groenten en fruit.

Het doel van de informatieverspreiding is de diverse actoren op de hoogte te houden van de ontwikkelingen binnen de Belgische groente- en fruitsector.

Oogstprognoses groenten en fruit

Zowel voor groenten als voor fruit wordt jaarlijks per teelt een berekening gemaakt van de arealen die in productie zijn. Deze areaalbepaling, in combinatie met de aanvoercijfers afkomstig uit de VBT-database, vormen het uitgangspunt van een productieraming per teelt. Dit gebeurt respectievelijk door de werkgroep Oogstraming Groenten en de werkgroep

Standaardrapporten database

Congres Prognosfruit

Oogstraming Fruit. Onder meer veilingafgevaardigden, het VBT, Boerenbond, het Departement Landbouw en Visserij en de Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium (Statbel) zetelen in deze werkgroepen.

Voor hardfruit (appelen en peren) kadert deze oefening in een mondiale (World Apple and Pear Association) en in een Europese context (Prognosfruit). Voorafgaand vergadert de werkgroep Oogstraming Fruit, belegd door de Vlaamse overheid, om de Belgische oogstraming voor het seizoen te bepalen. Op basis van enquêtes afgenomen bij fruittelers, van gegevens afkomstig van de veilingen en van de landbouwtelling en de verzamelaanvraag, worden areaal en rendement ingeschat.

Deze binnen- en buitenlandse data (zowel Europese resultaten, als gegevens afkomstig van de Verenigde Staten en het zuidelijk halfrond) worden door het VBT geanalyseerd, verwerkt en gepubliceerd. Het aanbod kennen vormt een onmisbare informatiebron voor de VBT-leden.

Voor groenten zetelt het VBT in de werkgroep Oogstraming Groenten, die jaarlijks door de Vlaamse overheid wordt belegd. Hier worden de nationale arealen en productiecijfers van groenten voor de versmarkt (glas- en openlucht) en van industriegroenten bepaald, zich baserend op de VBT-aanvoercijfers en de landbouwenquêtes van Statbel, evenals op gegevens aangebracht door de veilingen en andere marktspelers.

Stockbepaling en -afbouw hardfruit

Jaarlijks wordt de beginstock, op 1 november, van de nieuwe hardfruitoogst vastgelegd tijdens de werkgroep Oogstraming Fruit. Input van de Vlaamse overheid en het VBT wordt afgetoetst met de expertise en ervaring van veiling- en sectorexperten. De stockresultaten worden verspreid aan de VBT-leden en gepubliceerd in de vakpers.

Vervolgens berekent het VBT maandelijks de Belgische stocks van verscheidene appel- en peervariëteiten. Op basis van twee gedetailleerde rekenmodellen wordt bepaald welke hoeveelheden verhandeld zijn en welke nog voorradig zijn. Het effectieve resultaat (stock 1ste dag van de maand) is het gemiddelde van de twee modellen, getoetst aan expertinzichten. Het VBT verspreidt de nationale stockgegevens in binnen- en buitenland en ontvangt, in ruil, de evolutie van de hardfruitvoorraden in de EU en daarbuiten.

10. SIMULTAANVERKOOP

Traditioneel worden groenten en fruit op de veilingen verkocht via de klok. De directe confrontatie tussen vraag en aanbod bepaalt daarbij de prijs. Op vandaag varieert het belang van de verkoop via de klok naargelang de veiling en het product. Naast de klokverkoop is er bemiddelingsverkoop of termijnverkoop. Groenten en zachtfruit worden hoofdzakelijk via de klok verkocht, in hardfruit wordt meer bemiddeld.

Het merendeel van de klokverkoop verloopt simultaan. Daarbij worden gelijktijdig dezelfde producten verkocht op onderling elektronisch verbonden veilingen. Afstemming tussen de veilingen is daarbij belangrijk, onder andere wat betreft kwaliteit, presentatie en verkoopvoorwaarden. Voor een koper is het mogelijk op een bepaald ogenblik het aanbod van verschillende veilingen te volgen. Dit kan in de verkoopzaal van één van de aangesloten veilingen of vanop het eigen kantoor. Het thuiskoopsysteem laat een koper toe aankopen te doen op de veilingen via eigen apparaten. Via een externe lijn is er verbinding met de centrale apparatuur, waarop ook de klokken van de simultaanverkoop zijn aangesloten. Op het moment dat een transactie tot stand komt, is audiocontact mogelijk tussen de koper en de veilingmeester. Ook kan voorzien worden in continue voice, waarbij er een continue audioverbinding is tussen de koper en de aangesloten veilingen.

Verkoopzaal REO Veiling

Het VBT is verantwoordelijk voor het administratief beheer van de simultaanverkoop en het thuiskoopsysteem, inclusief continue audio. Daartoe beheert het VBT een algemeen kopersbestand waarin nationale en internationale klanten via een uniek nummer geïdentificeerd zijn bij alle veilingen.

De VBT-werkgroep Simultaan, geïntegreerd in de vergaderingen van de Raad van Bestuur, beheert het simultaansysteem.

11. LOGISTIEK EN VERPAKKING

Informatie aan consumenten

Om te verzekeren dat consumenten zowel bij directe verkoop als bij verkoop op afstand geïnformeerde productkeuzes kunnen maken, leggen verordening (EU) nr. 1169/2011 en uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011 de verplichte aanduidingen op verpakkingen vast. Ze omvatten respectievelijk de algemene regels betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten en de handelsnormen voor groenten en fruit. Het VBT adviseert de leden over de nodige informatie op verpakkingen. De wetgeving bepaalt ook dat de informatie beschikbaar moet zijn voor consumenten bij verkoop op afstand, nog voor de verkoop plaatsvindt. De digitale aanwezigheid van etiketinformatie is daarbij een gedeelde verantwoordelijkheid van de merkeigenaar en de webshop/retailer. In dat kader bezorgt het VBT voor verse groenten en fruit afkomstig van de leden de nodige productinformatie aan de webshop/retailer. Het VBT doet dat met behulp van Trustbox, een online tool ontworpen door GS1 Belgilux. Aangezien in 2017 allergeneninformatie prioritair aan bod kwam, heeft het VBT haar producten in Trustbox nagekeken. De aan- of afwezigheid van selderij werd aangegeven.

Traceerbaarheid

Traceerbaarheid van producten doorheen de voedingsketen is een basisprincipe bij efficiënte logistieke processen en bij systemen voor voedselveiligheid en -kwaliteit. Productcodering is daarbij een belangrijke tool. GSI Belgilux ondersteunt de toepassing van globale uniforme GSI-standaarden, waaronder streepjescodes en palletlabels. Het VBT is lid van GSI Belgilux, waardoor het de ontwikkelingen in productcodering en andere logistieke elementen kan opvolgen en de leden tijdig kan informeren. Voor het coderen van pallets of groepsverpakkingen werken de producentencoöperaties met eigen systemen van logistieke etiketten. Voor het coderen van consumentenverpakkingen beheert het VBT een gegevensbestand van GTIN-13-codes voor voorverpakte groenten en fruit. Voor de verpakkingen met een vast gewicht stelt het VBT zelf codes samen, volgens de richtlijnen van GSI. Voor verpakkingen met een variabel gewicht wordt gewerkt met een nationale databank. Op termijn moeten deze nationale codes omgezet worden in een internationaal systeem, en dat niet enkel voor groenten en fruit, maar voor alle verpakte voedingsproducten met een variabel gewicht. GSI is in overleg met de betrokkenen (retailers en hun leveranciers) daartoe een proefproject gestart. Het VBT volgt de ontwikkelingen hierbij op om de leden te kunnen informeren.

Verpakkingsafvalpreventie

Een onderneming die verpakkingen op de Belgische markt brengt, is verantwoordelijk voor de verpakkingen en heeft drie verplichtingen: terugnameplicht, informatieplicht en preventie. Om aan de terugname- en informatieplicht te voldoen kan een onderneming zich aansluiten bij door de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) erkende organisaties, zoals Fost Plus en VAL-I-PAC. Het VBT coördineert voor de leden de aansluiting bij Fost Plus en VAL-I-PAC, die instaan voor de afvalbeheersing van respectievelijk consumenten- en bedrijfsmatige verpakkingen. In 2016 stelde het VBT, samen met de aangesloten producentencoöperaties, een sectoraal preventieplan inzake verpakkingsafval op voor 2016-2019. In 2017 is het plan goedgekeurd door IVC.

In het kader van verduurzaming van de eenmalige huishoudelijke verpakkingen pleit het VBT reeds enkele jaren voor de opname van groente- en fruitpunnets in het systeem van selectieve sortering, ophaling en recyclage van PMD-afval. Op die manier kan worden bijgedragen tot een efficiënter afvalbeheer en een beperking van het grondstofverbruik. Fost Plus heeft proefprojecten rond selectieve sortering, ophaling en recyclage van PMD-afval en restplastics, waaronder punnets, uitgevoerd en geëvalueerd. Eind 2017 heeft Fost Plus aangekondigd dat vanaf 2019 de PMD-inzameling wordt uitgebreid tot alle restplastics, en dus ook tot punnets.

12. KWALITEITSSYSTEMEN

De coöperaties en hun aangesloten producenten werken traditioneel volgens één of meerdere kwaliteitssystemen. Dit laat toe om kwalitatief hoogstaande, gezonde en veilige groenten en fruit te leveren, conform de marktvraag. Voor de producentencoöperaties gaat het om de relevante private kwaliteitsstandaarden van British Retail Consortium (BRC), International Food Standard (IFS) en Qualität und Sicherheit (QS), om de kwaliteitsborging via HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points), ISO-normen (International Organization for Standardization) en Food Safety Management System (FSSC 22000) en om coöperatie-specifieke kwaliteitssystemen en -labels. Voor de producenten zitten de voorwaarden voor de processen op het niveau van de primaire productie en/of de producten vervat in onder meer de standaarden van GLOBALG.A.P. en Vegaplan. Gestuurd vanuit de wetgeving worden ook de sectorgidsen autocontrole toegepast door de operatoren.

Het VBT behartigt, ook betreffende de kwaliteitssystemen, de belangen van de leden-coöperaties en hun aangesloten producenten om te komen tot enerzijds relevante en anderzijds haalbare en betaalbare systemen. Afhankelijk van het systeem is het VBT betrokken op bestuurlijk en/of inhoudelijk of technisch vlak.

Autocontrole en sectorgidsen

De Europese General Food Law (verordening (EG) nr. 178/2002) en het KB Autocontrole (KB van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid) eisen dat elke operator in de voedselketen zijn verantwoordelijkheid opneemt ten aanzien van voedselveiligheid. Om te voldoen aan het KB Autocontrole kunnen de sectoren gidsen opstellen met een concrete invulling van de relevante wetgeving.

- In 2007 heeft het FAVV de eerste versie van de Gids Autocontrole Aardappelen, Groenten, Fruit Handel en Verwerking (G-014) gevalideerd. Begin 2010 volgde de tweede, eind 2012 de derde en in maart 2016 de vierde versie. De gids wordt beheerd door Belgapom, Fresh Trade Belgium en Vegebe en is van toepassing voor de VBT-leden.
- De eerste versie van de Sectorgids Autocontrole voor de Primaire Plantaardige Productie (G-012) werd in 2006 door het FAVV gevalideerd. Op aangeven van het FAVV is de gids samengebracht met deze voor de dierlijke productie tot de G-040. De modules A (plantaardige productie) en B (ruwvoeder) uit de G-040 zijn volledig geïntegreerd in de Vegaplan Standaard. Sinds oktober 2014 erkent het FAVV de equivalentie tussen de Vegaplan Standaard en de G-040 modules. Een geldig Vegaplan-certificaat impliceert voor de producenten een gevalideerd autocontrolesysteem en het beantwoorden aan de wettelijke IPM-vereisten (Integrated Pest Management).

Vegaplan

Het Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten (OVPG) is in 2005 opgericht met als doel bij te dragen tot de uitbouw van kwaliteitsborgingssystemen in de keten van de plantaardige sector. Het VBT is lid van OVPG en neemt op bestuurlijk vlak deel aan het overleg. Vegaplan staat in voor het beheer van de standaarden. Het VBT is één van de stichtende leden en neemt actief deel aan de verdere ontwikkelingen binnen Vegaplan, dit zowel op bestuurlijk als op technisch vlak.

- Nadat in 2013 binnen Vegaplan de eisen zijn uitgebouwd richting duurzame ontwikkeling en IPM, is de Vegaplan Standaard voor de plantaardige productie versie 1 in maart 2014 gepubliceerd. Vanaf september 2015 is versie 2 van toepassing.
- Op vraag van de certificatie-instellingen voorziet Vegaplan, samen met andere beheerders van kwaliteitssystemen voor de primaire sector, in een overkoepelende Nationale Adviesraad (NAR), ingericht volgens de bepalingen van BELAC. Binnen de NAR kunnen certificatie-instellingen aan stakeholders uit de voedselketen hun procedures en werking toelichten, met nadruk op onpartijdigheid en onafhankelijkheid en op het beantwoorden aan de certificatieregels van de standaarden. Het VBT is lid van deze NAR. Tevens neemt het VBT deel aan de organisatie van de NAR voor de GLOBALG.A.P. Standaard, als vertegenwoordiger van de GLOBALG.A.P. Belgische Nationale Technische Werkgroep.
- Eind 2007 werd door Vegaplan en het Duitse QS de wederzijdse erkenning bekrachtigd voor audits die worden uitgevoerd op producentenniveau voor groenten en fruit bestemd voor de versmarkt. Sinds begin 2011 geldt ook de gelijkwaardigheid met het Vegaplan sectoroverkoepelend residubewakingssysteem op producentenniveau. Het VBT neemt actief deel aan het regelmatig overleg tussen Vegaplan en QS.

Qualität und Sicherheit (QS)

Het VBT en de VBT-leden hebben blijvend aandacht voor het Duitse kwaliteitssysteem QS omwille van het belang van de Duitse markt voor Belgische groenten en fruit. Het kwaliteitssysteem omvat verschillende schakels in de keten, waaronder primaire productie (producenten) en groothandel (producentencoöperaties). Sinds juli 2008 is het VBT aandeelhouder van het Fachgesellschaft Obst-Gemüse-Kartoffeln (OGK). Dit is één van de drie bedrijven in de QS-

organisatie. Deze Fachgesellschaft laat zich in met bestuurlijke zaken, specifiek voor het kwaliteitssysteem van groenten, fruit en aardappelen. Voordien was het VBT reeds vertegenwoordigd in het Fachbeirat OGK. Deze technische adviesgroep, met vertegenwoordigers van productie en handel, zorgt voor de inhoud van en de controle op het QS-kwaliteitssysteem. Sinds 2015 wordt het thema duurzame ontwikkeling, op vraag van de Fachbeirat OGK, uitgewerkt door de Arbeitsgruppe Nachhaltigkeit, waarin het VBT vertegenwoordigd is. Op vraag van QS werd de VBT algemeen secretaris in 2017 benoemd tot lid van het Kuratorium. Deze toezichtraad adviseert het management en de technische

QS-Fachbeirat OGK op bedrijfsbezoek

groepen over fundamentele elementen in de ontwikkeling en de implementatie van voedselkwaliteitssystemen. Via KDT is het VBT tevens vertegenwoordigd in de Wissenschaftlichen Beirat Rückstandsmonitoring OGK waar de QS-monitoring wordt uitgezet en opgevolgd.

GLOBALG.A.P.

GLOBALG.A.P., eigendom van het Duitse FoodPlus, is een internationale standaard voor de primaire productie gebaseerd op de principes van de Goede Agrarische Praktijken (GAP).

- Het VBT is lid van GLOBALG.A.P. sedert 2007, nadat het voorheen reeds vertegenwoordigd was in de bestuursorganen. Midden 2017 werd de Board voor de periode 2017-2021 verkozen door de GLOBALG.A.P.-leden. De vertegenwoordiger vanuit het VBT werd duidelijk herbevestigd als lid en opnieuw aangeduid als Chairman of the GLOBALG.A.P. Board (GLOBALG.A.P.-voorzitter).
- Sedert 2016 zijn de technische comités (TC) in een vernieuwde samenstelling actief, maar met een blijvende 50% producenten - 50% retailers verdeling. De verderzetting van de VBT-deelname is verzekerd door de verkiezing van een vertegenwoordiging in het TC Crops, TC GRASP en TC Systems & Rules.
- De Belgische Nationale Technische Werkgroep (BNTWG), onder voorzitterschap van het VBT, is het aanspreekpunt voor GLOBALG.A.P. in België. Een belangrijke taak van de BNTWG is het opstellen van een nationale interpretatie bij de standaard. De Belgische interpretatie bij de Integrated Farm Assurance (IFA) Standaard versie 5 werd in augustus 2016 door GLOBALG.A.P. goedgekeurd. Fruit- en groentetelers moeten voldoen aan de eisen van drie modules: agrarisch bedrijf (All Farm Base), plantaardige productie (Crop Base) en fruit en groenten (Fruit & Vegetables). Sinds midden 2017 is versie 5.1 van de standaard van toepassing. De Belgische interpretatie bij versie 5.1 werd onmiddellijk bij GLOBALG.A.P. ingediend. Eind 2017 is het wachten op de goedkeuring. Gelijktijdig is het pakket van begeleidende documenten voor producenten bijgewerkt. Met de interpretatie en de begeleidende documenten worden aan de producenten concrete richtlijnen gegeven voor het beantwoorden aan de eisen uit de standaard. Verder heeft de BNTWG een dossier uitgewerkt om goedkeuring te verkrijgen van de Vegaplan Standaard voor loonwerkers door GLOBALG.A.P.. Deze goedkeuring is sinds het voorjaar van 2017 een feit. Op die manier kunnen producenten die een beroep doen op een Vegaplan-gecertificeerde loonwerker, het betrokken controlepunt in de GLOBALG.A.P. IFA Standaard afdekken met een eenvoudige verwijzing naar het certificaat en is een bijkomende beoordeling van de loonwerker niet langer nodig.
- Tot midden 2015 was het VBT voorzitter en secretaris van de NAR voor GLOBALG.A.P.. Sindsdien sluit de specifieke NAR voor GLOBALG.A.P. aan bij de overkoepelende NAR voor Vegaplan en andere systemen voor de primaire productie (zie Vegaplan). De technisch-inhoudelijke discussies met de certificatie-instellingen worden verdergezet via een vertegenwoordiging van Certibel in de BNTWG.
- In opvolging van de Summit 2014 bleef het VBT betrokken bij de ontwikkelingen van de Declaration of Abu Dhabi. Deze declaratie is een gezamenlijk initiatief van GLOBALG.A.P., International Trade Centre (ITC) en Sustainable Agriculture Initiative (SAI) Platform en wil aanzetten tot samenwerking rond GAP, duurzaamheid en voedselveiligheid. Concreet werd de Focus Group Crops for Processing door GLOBALG.A.P. - na lancering van deze standaard in 2016 - geheroriënteerd op duurzame ontwikkeling. In samenwerking met SAI Platform wordt een specifieke duurzaamheidsmodule uitgewerkt. In combinatie met een GLOBALG.A.P.-certificatie biedt

de overeenstemming met deze module een Farm Sustainability Assessment (FSA)-gelijkwaardigheid aan de producenten.

- Betreffende GLOBALG.A.P. was in 2017 het belangrijkste actiepunt van het VBT en de producentencoöperaties de GLOBALG.A.P. Risk Assessment on Social Practice (GRASP)-beoordeling van de aangesloten producenten. Bij deze vrijwillige add-on sociale module had het VBT reeds in 2013 een overzicht opgesteld met de Belgische invulling van de controlepunten via de relevante arbeids- en sociale wetgeving en inspectie. Op die manier kon aan marktpartners aangegeven worden dat een assessment van de Belgische producenten voor deze module geen meerwaarde biedt. Aangezien de eisen van de marktpartners voor een GRASP-beoordeling van hun leveranciers echter bleven aanhouden en bovendien aangescherpt worden, heeft het VBT in 2017 verder het voortouw genomen om te komen tot een haalbare Belgische invulling. Enerzijds heeft het VBT een voorstel van Belgische interpretatie bij GRASP uitgewerkt. De interpretatie werd begin 2017 in een eerste versie en midden 2017 in een tweede versie door GLOBALG.A.P. goedgekeurd. Anderzijds heeft het VBT met haar leden alternatieven uitgewerkt voor de beoordeling van GRASP bij de producenten. Midden februari 2017 heeft de GLOBALG.A.P. Board het VBT-voorstel goedgekeurd voor een pilootfase van twee jaar. Het VBT-PO-project steunt op een zelfbeoordeling door de producenten, op basis van de GRASP-eisen en de Belgische nationale interpretatie. Het project omvat in de pilootfase verplichtingen opgelegd door GLOBALG.A.P. voor de steekproefsgewijze externe verificatie van de producenten, de externe verificatie van het kwaliteitsmanagementsysteem voor GRASP van de producentencoöperaties, de opleiding van de betrokken medewerkers en de certificatie van de GLOBALG.A.P. Chain-of-Custody-module bij de coöperaties. Eind 2017 is het eerste jaar van de pilootfase afgewerkt, met de GRASP-beoordeling van nagenoeg alle betrokken producenten van de vijf VBT-producentencoöperaties. De evaluatie van alle verplichtingen gebeurt begin 2018 door GLOBALG.A.P.. Ondertussen zijn het VBT en haar leden gestart met de voorbereidingen voor het tweede pilootjaar.
- Ook in 2017 nam het VBT actief deel aan diverse overleg- en netwerkmomenten van en met GLOBALG.A.P.. Deze lieten toe om vanuit het VBT en de producentencoöperaties de aandacht te blijven vestigen op een vereenvoudiging van de standaarden en de certificatieregels, met het oog op haalbaarheid en betaalbaarheid voor de producenten.

13. PRODUCTKWALITEIT EN -BEWAKING

Bij de productie en de handel van verse groenten en fruit zijn voedselveiligheid, residuen en contaminanten belangrijke items. De coöperaties en hun producenten moeten daarbij rekening houden met de bepalingen uit de wetgeving en van de markt. In overleg met de leden heeft het VBT blijvend aandacht voor deze items en worden de verwante dossiers opgevolgd.

Het VBT werkt aan een overkoepelende aanpak van productbewaking voor verse groenten en fruit. De product-monitoring houdt rekening met wettelijke vereisten, bepalingen uit kwaliteitssystemen, feedback van marktpartners en bepalingen van derde landen. De monitoring is een dynamisch gegeven, dat op regelmatige tijdstippen wordt geëvalueerd en bijgestuurd. De monitoringplannen omvatten bepalingen voor de bemonsteringsfrequentie, de staalname, de laboratoria en hun analysemethodes, de correctieve acties inclusief de

wettelijke meldingsplicht en de registratie van analyseresultaten. De sectorale risicoanalyses, de statistische uitbouw van de bemonsteringsplannen en het synthetiseren van de resultaten gebeuren in nauwe samenwerking met het Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT). De monitoring kadert in de kwaliteitssystemen van de leden-producentencoöperaties en wordt extern gecontroleerd. De resultaten van de sectorale monitoring en van de officiële controles van het FAVV worden jaarlijks bilateraal tussen het FAVV en het VBT toegelicht.

Samen met KDT coördineert het VBT de sectorale monitoringplannen voor:

- Residuen van gewasbeschermingsmiddelen, met jaarlijks ruim 10.000 analyses, ongeveer gelijk verdeeld tussen vooroogstcontrole en eigenlijke monitoring. Naar aanleiding van de evaluatie van de vooroogstcontrole door het FAVV was hierover in 2017 overleg met het VBT en de betrokken leden.
- Microbiologie, waarbij jaarlijks een 200-tal stalen worden geanalyseerd. De monitoring is gebaseerd op een gezamenlijke benadering met Nederland en Duitsland. In overleg met vertegenwoordigers van productie, handel en kwaliteitssystemen uit deze landen is gewerkt aan een gecoördineerde aanpak van risicoanalyse, bemonsteringsplannen en opvolging.
- Zware metalen, met jaarlijkse analyse van een 80-tal stalen.

Het VBT, KDT en de leden-producentencoöperaties houden verder rekening met ad hoc marktsignalen en opkomende aandachtspunten. Waar nodig worden daartoe bijkomende specifieke analyses uitgevoerd. In 2017 bleven de contaminanten perchloraat en chloraat onder de aandacht en werden de ontwikkelingen betreffende minerale oliën uit verpakkingsmaterialen opgevolgd.

14. PROMOTIE

Afspraken inzake de generieke promotie voor de groente- en fruitsector werden in 2017, net als in de voorgaande jaren, gemaakt in de schoot van de Sectorgroep Groenten en Fruit van de VLAM. In deze sectorgroep zetelen naast vertegenwoordigers van de veilingen (VBT), ook de vakorganisaties (Algemeen Boerensyndicaat, Belgische Fruitteilers Organisatie en Boerenbond) en de exporteurs (Fresh Trade Belgium). Specifiek exportgerichte thema's worden behandeld in de Exportgroep. Het VBT vertegenwoordigde eveneens de groente- en fruitsector in de Raad van Bestuur van de VLAM om er de krijtlijnen van de generieke promotie en de overkoepelende projecten mee uit te zetten.

Globaal beschikte de Sectorgroep Groenten en Fruit van de VLAM over € 4.013.066 om haar promotiebeleid uit te voeren. Ongeveer 75% van dit budget werd besteed aan promotie in het buitenland en circa 25% aan generieke promotie in het binnenland.

Promotie peer Brazilië

Net zoals in 2016, blijft de VLAM voor het promotieprogramma fruit en groenten zich vooral richten op buitenlandse activiteiten die de export naar bestaande en nieuwe markten moeten bevorderen. In 2017 startte de VLAM drie nieuwe EU-programma's met Europese cofinanciering. Met deze driejarencampagnes richt de VLAM zich op India ter promotie van appel en peer, op Brazilië voor peer en op Canada ter promotie van paprika, witloof en prei. De campagne ter promotie van de Conference-peer in Duitsland, samen met de Nederlandse sector, werd verdergezet alsook de campagne 'Taste Of Europe II' die voorziet in de ondersteuning van beursdeelnames in derde landen.

In 2017 richtte de VLAM zich in het buitenland voornamelijk op een professioneel publiek via beursdeelnames in Brazilië (Fresh Connections PMA Sao Paulo), Canada (CPMA Calgary), Duitsland (Fruit Logistica Berlijn), India (Fresh Produce Mumbai), Japan (Foodex Tokyo), Rusland (World Food Moscow), Spanje (Fruit Attraction Madrid), de VAE (WOP Dubai) en de VS (Fresh Summit PMA Orlando). Er vond ook een contactdag plaats in Hongarije (Budapest) waarbij Belgische exporteurs en veilingen de kans kregen om lokale importeurs en aankopers te ontmoeten. In India sponsorde de VLAM de koninklijke receptie in het kader van zijn staatsbezoek. In de marge van de beursdeelname aan Foodex werd een receptie en diner georganiseerd voor Japanse importeurs en aankopers op de Belgische ambassade in Tokyo.

De Business Development Managers van de VLAM, verantwoordelijk voor Frankrijk, Zuid-Europa en Duitsland, leggen het zwaartepunt op acties in de grootdistributie en streven hierbij vooral na om Flandria als sterk merk 'top of mind' te houden. In 2017 werden de Flandria-producten extra gepromoot op vroegmarkten in Noord-Italië en Spanje.

Wat de promotie in het binnenland betreft, werden in 2017, net als in 2016, aardbeien en bessen online gepromoot via ludieke en informatieve video's waarin ze voorgesteld worden als gezonde snoepjes van de natuur. Ze moedigen iedereen aan om vaker en op onverwachte momenten van zachtfruit te genieten. Voor hardfruit werd in 2017 een beperkte online-campagne gevoerd met advertenties op Facebook en recepten op fruitvanbijons.be.

Om witloof bij kinderen aantrekkelijk te maken, werd 'Loofje' opnieuw ingezet. Deze witloofheld inspireert ouders met kindvriendelijke recepten en kant-en-klare tips op onder andere witloofvanbijons.be. Met een foodtruck trok de VLAM in april naar Plopsa Indoor Hasselt, de Zoo van Antwerpen, Bobbejaanland en de Ketnet Heldendag.

Kinderen konden een wrap met witloof proeven en er werd een kleurkookboek uitgedeeld om thuis verder aan de slag te gaan met witloof in de keuken en aan de kleurtafel.

In 2017 voerden de Belgische groenteveilingen verenigd onder Lava, in overleg met de VLAM en het VBT, verder promotie voor het kwaliteitslabel Flandria. De campagne 'Met hart en ziel voor onze stiel. Dat proef je.' zet het harde werk van de Flandria-telers centraal. Deze campagne uitte zich onder meer in nationale radiospots, website, testimonials van Flandria-telers, advertenties in vakbladen en kookdemonstraties in winkelketens. De belangrijkste doelstelling is om Flandria te promoten als keurmerk bij consumenten en professionals.

Vlaanderen bleef participeren aan de Europese Schoolfruitactie. Voor schooljaar 2017-2018 werd een nieuw EU-programma 'Oog voor lekkers' uitgerold. De programma's voor zowel melk als groenten en fruit werden samengevoegd tot één programma. Elke school kreeg de mogelijkheid om zich in te schrijven om gedurende tien weken een gratis stuk fruit of groente te kunnen bedelen aan de leerlingen. Scholen met kwetsbare leerlingen kregen de mogelijkheid om gedurende twintig weken gratis fruit of groente te verdelen.

Het VBT zorgt in samenspraak met de VLAM ook voor product sponsoring op evenementen. Naast de occasionele sponsoring van acties van scholen of organisaties, werd in 2017 meegewerkt aan grotere evenementen. Via het VBT kregen alle deelnemers aan de Vlaamse Scholenveldloop een lekkere peer. Hiervoor werden 235.290 stuks voorzien.

Aangezien het Russisch embargo op import van Europese groenten en fruit in 2017 van kracht bleef, stak het VBT op promotioneel vlak een tandje bij wat de prospectie van nieuwe markten betrof. Het VBT tekende present op de prinselijke economische missie naar Zuid-Korea. Verder werd een prospectiereis georganiseerd voor de aangesloten leden naar Japan.

CPMA Toronto

Prospectie Japanse retail

Promotiecampagne witloof

15. ONDERZOEK

Het VBT blijft betrokken bij het onderzoek dat wordt uitgevoerd ten behoeve van de sector verse groenten en fruit in het algemeen en van de leden-producentencoöperaties in het bijzonder.

In 1997 was het VBT, samen met de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven), medeoprichter van het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT). Het VBT participeert nog steeds actief in deze onderzoeksinstelling, ter bepaling van het thematisch georiënteerd onderzoek inzake naooogsttechnologie.

Het VBT geeft ondersteuning bij het definiëren van onderzoeksvoorstellen, het opvolgen van projecten en het valoriseren van resultaten. De gedefinieerde onderzoeksthema's resulteren veelal in concrete projecten, gefinancierd door het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO). Om de voorstellen grondig met de sector af te toetsen, vooraleer deze in te dienen bij VLAIO, voorziet het VBT in een procedure van overleg met de onderzoeksinstellingen en van evaluatie door de leden. Voor projecten die door VLAIO worden goedgekeurd, is er naast de VLAIO-financiering, een sectorfinanciering door het VBT en/of (een deel van) de individuele leden-producentencoöperaties. Het VBT en/of de leden zijn vertegenwoordigd in de gebruikersgroepen, die de onderzoekers ondersteunen in de uitvoering en de valorisatie van de projecten.

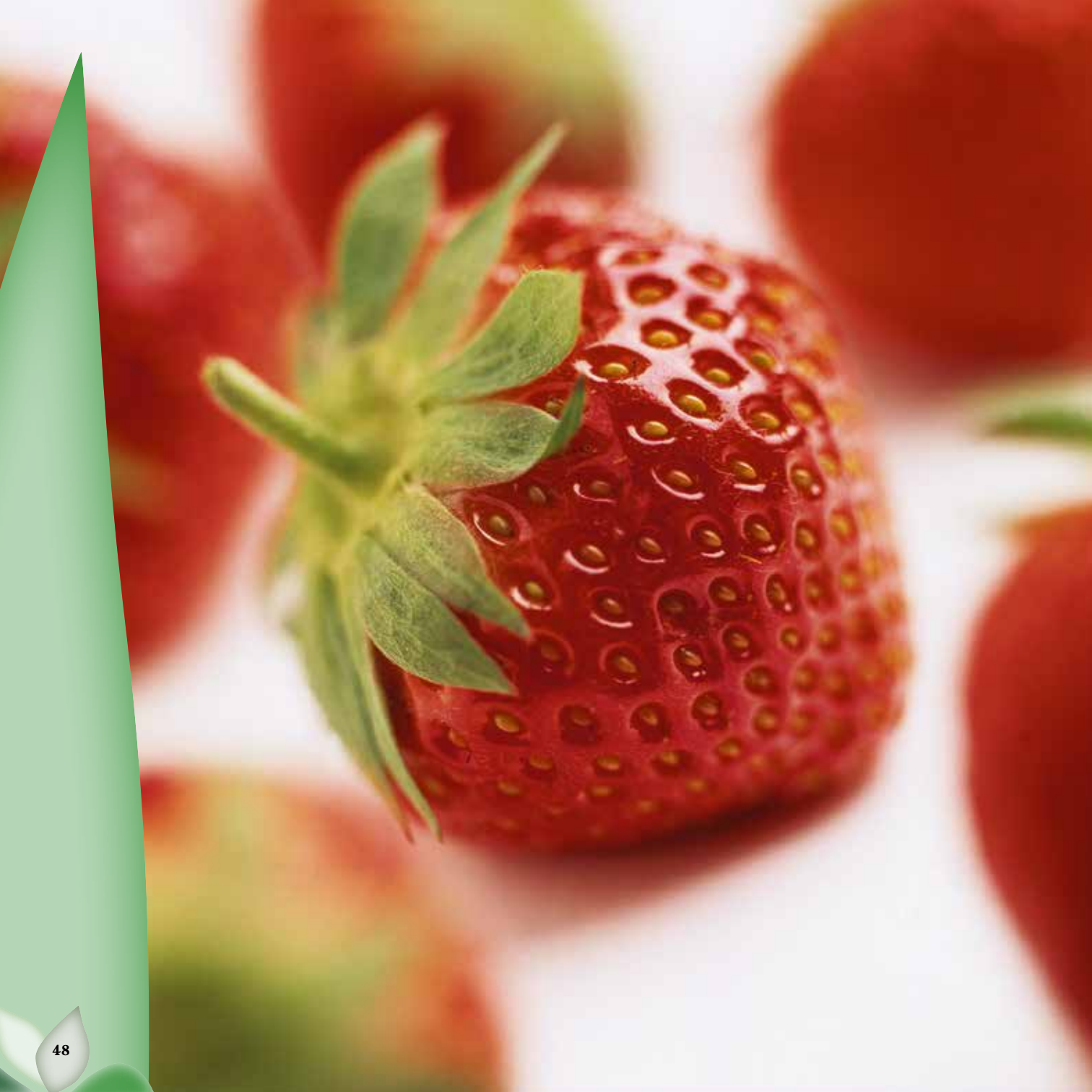
In 2017 nam het VBT via sectorfinanciering en vertegenwoordiging in gebruikersgroepen deel aan volgende VLAIO-landbouwtrajecten:

- Mycorrhizaschimmels in bodemecosystemen voor duurzame fruitteelt, VLAIO-110775 uitgevoerd door Proefcentrum Fruitteelt (pcfruit) en KU Leuven Associatie;
- Naar een kennisgebaseerde bedrijfszekere duurzame beheersing van perenbladvlo in de perenteelt, VLAIO-110778 uitgevoerd door pcfruit, Universiteit Antwerpen en Universiteit Gent (UGent);
- Verneveling van Biologische Controle Organismen (BCOs) in bewaarruimten voor bestrijding van vruchtrotschimmels, VLAIO-110790 uitgevoerd door pcfruit, Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en KU Leuven;
- Energiezuinige koeling van groenten en fruit, VLAIO-120745 uitgevoerd door VCBT en KU Leuven;
- Duurzame alternatieven voor ethefon in de tomatenteelt DAITom, VLAIO-135073 uitgevoerd door KU Leuven, Proefcentrum Hoogstraten (PCH), Proefstation voor de Groenteteelt (PSKW) en VCBT;
- Rationele en plaats-specifieke beheersing van schurft bij appel, VLAIO-135078 uitgevoerd door pcfruit, ILVO en KU Leuven;
- Kennis gebaseerde praktijkoplossingen ter bescherming van de Vlaamse fruitteelt tegen *Drosophila suzukii*, VLAIO-135079 uitgevoerd door pcfruit en ILVO;
- Aansturing van stikstof en water in vollegrondsaardbei voor een duurzame transitie naar verhoogde smaak en bewaarkwaliteit, VLAIO-135083 uitgevoerd door Bodemkundige Dienst van België (BDB), BIOSYST-MeBioS van KU Leuven, pcfruit en PCH;

- PeMaTo - Pest management tool tomatenteelt, VLAIO-140948 uitgevoerd door PCH, PSKW en Universiteit Antwerpen;
- COURZET: Optimalisatie van de bestuiving bij courgette, VLAIO-140956 uitgevoerd door Inagro, PSKW en UGent;
- Kennisgebaseerde praktijkmaatregelen voor een betrouwbare beheersing van Little Cherry, VLAIO-140967 uitgevoerd door pcfruit en ILVO;
- LightMan: Management van licht in bedekte teelten, VLAIO-140979 uitgevoerd door UGent, Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt (PCG), PCH, PSKW en Thomas More;
- Beheersing van *Didymella bryoniae* (*Mycosphaerella*) in de teelt van komkommer, VLAIO-140982 uitgevoerd door PSKW, Inagro, KU Leuven en Scientia Terrae;
- Geïntegreerde beheerstrategie voor grondgebonden schimmels en nematoden in bladgroenten onder glas, VLAIO-140984 uitgevoerd door PCG, ILVO, Inagro, PSKW en UGent;
- Bestrijding bacterievuur bloei-infecties met Biologische Controle Organismen (BCOs) toegepast via hommels bij appel en peer: deel 2, VLAIO-150888 uitgevoerd door pcfruit, ILVO, KU Leuven Fruitteeltcentrum en UGent;
- Beslissingsondersteunend model voor pluktijdstipvoorspelling van hardfruit, VLAIO-150895 uitgevoerd door VCBT, KU Leuven en pcfruit;
- Geleide beheersing van de preimineervlieg, *Phytomyza gymnostoma* Loew, in prei, VLAIO-150902 uitgevoerd door PCG, ILVO, Inagro en PSKW;
- Verbeteren van oogstzekerheid en vruchtkwaliteit bij peer door het optimaliseren van het bestuivingsproces, VLAIO-150907 uitgevoerd door KU Leuven en pcfruit;
- Optimalisatie van een faagtherapie tegen bacteriële pathogenen in kool en prei, VLAIO-150914 uitgevoerd door PCG, ILVO, Inagro, KU Leuven en PSKW;
- Beheersing van plantenparasitaire nematoden met groenbedekkers in de openluchtgroenten, VLAIO-2016.0770 uitgevoerd door ILVO, Inagro, PCG en PSKW;
- Optimalisatie van de stikstofbemesting bij Conference peer ter verbetering van de vruchtkwaliteit, VLAIO-2016.0782 uitgevoerd door pcfruit, BDB en UGent;
- COOLPLANT: Optimale bewaring van frambozen en bramen planten in de koeling, VLAIO-2016.0784 uitgevoerd door pcfruit en VCBT;
- Innovatie en praktijkimplementatie van waarnemings- en waarschuwingssystemen voor insectenplagen ter verduurzaming en internationalisering van de Vlaamse fruit- en groenteteelt, VLAIO-2016.0795 uitgevoerd door pcfruit, Inagro, KU Leuven en Nationale Proeftuin Witloof;
- DCA: Praktische richtlijnen voor dynamisch gecontroleerde atmosfeerbewaring van hardfruit, VLAIO-2016.0806 uitgevoerd door KU Leuven, pcfruit en VCBT.

Het VBT is verder associated partner voor het Interreg-project 'Sensoren ter bepaling van productafwijkingen bij bewaring en transport van groenten en fruit', afgekort QCAP, uitgevoerd door onder meer het VCBT.

VBT-SECRETARIAAT

Philippe Appeltans - Algemeen secretaris
philippe.appeltans@vbt.eu

Ann De Craene - Adviseur
ann.decraene@vbt.eu

Lies Elsen - Junior adviseur
lies.elsen@vbt.eu

Patricia Vercammen - Boekhouding en coördinatie marktgegevens
patricia.vercammen@vbt.eu

Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties vzw
Tiensevest 136, B - 3000 Leuven
Tel. 016/20 00 80 - Fax 016/20 30 35 - E-mail info@vbt.eu - www.vbt.eu

V•B•T

VERBOND VAN BELGISCHE
TUINBOUWCOÖPERATIES

Tiensevest 136
3000 Leuven
Tel: 00 32 (0)16-20 00 80
Fax: 00 32 (0)16-20 30 35
www.vbt.eu